

DZIENNIK URZĘDOWY

MINISTERSTWA OPIEKI SPOŁECZNEJ

Rok II.

WARSZAWA, dnia 15 kwietnia 1936 r.

Nr. 8.

T R E Ś Ć:

I. OCHRONA I INSPEKCJA PRACY.

	Str.
1. Obwieszczenie M. O. S. z dn. 25.III. 1936 r. w sprawie podania o nadanie umowie zbiorowej z dn. 4.III. 1936 r., ustalającej płace pracowników krawieckich, mocy powszechnie obowiązującej na terenie m. Torunia i pow. toruńskiego (Monitor Polski z dnia 7 kwietnia 1936 r. Nr. 82, poz. 159)	234
2. Orzeczenie Nadzw. Komisji Rozjemcz., ustalające warunki pracy i płacy robotników rolnych na rok służbowy 1936/37 na obszarze woj. wileńskiego i nowogródzkiego (Monitor Polski z dnia 9 kwietnia 1936 r. Nr. 84, poz. 163)	237

II. ZATRUDNIENIE I MIGRACJA.

Pismo okólne M. O. S. z dn. 14.IV. 1936 r. Nr. Pzm. 312/3—6 o zakazie udzielania powracającym do kraju marynarzom zaświadczeń na kredytowane bilety kolejowe	247
--	-----

III. UBEZPIECZENIA SPOŁECZNE.

<u>Rozporządzenie Śląskiej Rady Wojewódzkiej z dn. 19.III. 1936 r. o zmianie rozporządzenia z dnia 23.V. 1932 r. w przedmiocie opłat ryczałtowych dla Wyższego Urzędu Ubezpieczeń (Dz. u. śląskich z dnia 31 marca 1936 r. Nr. 8, poz. 15)</u>	<u>247</u>
--	------------

IV. OPIEKA SPOŁECZNA.

1. Pismo okólne M. O. S. z dn. 31.III. 1936 r. Nr. Oin. 3/1—6 w sprawie lustracji referatów inwalidzkich w starostwach	248
2. Pismo okólne M. O. S. z dn. 10.IV. 1936 r. Nr. Op. 14/5—6 w sprawie opieki domowej w rodzinach zastępczych	249

V. ZDROWIE PUBLICZNE.

Zarządzenie M. O. S. z dn. 7.IV. 1936 r. Nr. Zn. 17/85—5 w sprawie ustanowienia Działu Wodnego w Państwowym Zakładzie Higieny	251
---	-----

VI. SPRAWY OGÓLNO-ADMINISTRACYJNE.

	Str.
1. Okólnik Nr. 19/36 M. O. S. z dn. 15.IV. 1936 r. Nr. B. P. 11/1—6 w sprawie urlopów wypoczynkowych w 1936 r.	251
2. Okólnik Nr. 20/36 M. O. S. z dn. 15.IV. 1936 r. Nr. Bd. 1/20—6 w sprawie pełnienia funkcji przez urzędnika odpowiedzialnego za wykonywanie budżetu na okres 1936/37	252
3. Pismo okólne M. O. S. z dn. 15.IV. 1936 r. Nr. Bd. 1/19—6 w sprawie wpłat przedsiębiorstw państwowych	253
4. Pismo okólne M. O. S. z dn. 15.IV. 1936 r. Nr. Bd. 1/21—6 w sprawie specjalnego podatku od zapomóg bezzwrotnych	25
5. Pismo okólne M. O. S. z dn. 15.IV. 1936 r. Nr. Bd. 50.46—6 w sprawie wypłaty wylosowanych premij 3% Premjowej Pożyczki Inwestycyjnej	254
6. Pismo okólne M. O. S. z dn. 15.IV. 1936 r. Nr. Bd. 1/22—6 w sprawie dokonywania wypłat dodatkowych wynagrodzeń urzędników państwowych	255
7. Pismo okólne M. O. S. z dn. 15.IV. 1936 r. Nr. Bd. 12/17—6 w sprawie popierania krajowej produkcji maszyn do pisania marki „F. K.”	256

KOMUNIKATY.

1. W sprawie „Encyklopedji Farmaceutycznej”	254
2. W sprawie drugiego wydania broszury J. Firstenberg’a „Walka z narkomanją i handlem narkotykami na terenie sądowym”	257
3. W sprawie wydawnictwa „Przegląd Spraw Ustawodawczych”	257

I. Ochrona i inspekcja pracy.

1.

OBWIESZCZENIE

MINISTRA OPIEKI SPOŁECZNEJ

z dnia 25 marca 1936 r.

w sprawie podania o nadanie umowie zbiorowej z dnia 4 marca 1936 r., ustalającej płace pracowników krawieckich, mocy powszechnie obowiązującej na terenie m. Torunia i powiatu toruńskiego.

(Monitor Polski z dnia 7 kwietnia 1936 r. Nr. 82, poz. 159).

Cech krawiecki w Toruniu oraz Związek Pracowników Krawieckich i Pokrewnych Zawodów Województw Zachodnich w Toruniu w myśl § 2 rozporządzenia z dnia 23 grudnia 1918 r. o umowach zbiorowych, wydziałach robotniczych i pracowniczych oraz o rozjemstwie w zatargach pracy (Dz. Ust. Rzeszy Niem. str. 1456) zwróciły się do Ministerstwa Opieki Społecznej o nadanie mocy powszechnie obowiązującej na terenie m. Torunia i powiatu toruńskiego umowie zbiorowej z dnia 4 marca 1936 r., zawartej w Toruniu dnia 4 marca 1936 r. pomiędzy Cechem Krawieckim w Toruniu z jednej strony a Związkiem Pracowników Kra-

wieckich i Pokrewnych Zawodów Województw Zachodnich w Toruniu z drugiej strony.

Tekst umowy podaje się w załączeniu.

Sprzeciw w sprawie nadania umowie mocy powszechnie obowiązującej wnosić można pisemnie do Ministerstwa Opieki Społecznej w ciągu dni 14 od ogłoszenia niniejszego obwieszczenia.

Minister:

(—) *Wł. Jaszczółt*

1 zał.

Zał. do obw. M. O. S. z dn. 25.III. 1936 r.

Umowa Zbiorowa

pomiędzy Cechem Krawieckim w Toruniu, ul. Szewska 4, w osobach upoważnionych do działania: Kazimierza Lewandowskiego, Antoniego Lendziona, Jana Szulista z jednej strony a Związkiem Pracowników Krawieckich i Pokrewnych Zawodów Województw Zachodnich w Toruniu w osobach upoważnionych do działania: Jana Sucharskiego, Franciszka Gutkowskiego i Anastazego Sarnowskiego z drugiej strony na konferencji, odbytej w dniu 4 marca

1936 r. w lokalu Inspekcji Pracy pod przewodnictwem Inspektora Pracy 58 Obwodu w Toruniu, została zawarta umowa zbiorowa następującej treści:

§ 1. Płace czeladników od sztuki wynoszą:

a) za odzież męską:

	Kat. I	Kat. II	Kat. III
	z ł o t y c h		
Marynarka 1 rzędna	16,06	14,60	12,04
" 2 rzędowa	16,50	14,96	12,40
Żakiet (jaskółka)	21,90	17,52	16,79
Tużurek (Gehrock)	23,36	21,53	18,98
Frak	29,30	24,82	21,53
Rzymianka	21,90	17,52	16,79
Smoking	17,15	16,06	14,60
Palto zim. na watołinie	22,63	19,61	16,79
" letnie na podszewce	21,53	18,51	15,69
" " półpodszewki	21,17	18,15	15,33
Reglan zimowy	23,36	20,44	17,52
" letni	21,90	17,52	16,06
Futro spacerowe	31,03	28,47	25,25
Bekiesza	} według umowy		
Kurtka futrzana			
Spodnie długie	5,84	4,74	3,65
" do kolan	6,20	5,11	4,01
Breczesy	8,03	6,57	5,50
Kamizelka 1 rzędna	3,28	2,73	2,00
" 2 rzędowa	3,65	2,92	2,50
" frakowa	4,05	3,28	3,00
Prasowanie ubrania	1,82	1,46	1,09
" spodni	0,54	0,36	0,18
" płaszcza	0,73	0,54	0,36

b) za odzież wojskową:

	Kat. I oficerska	Kat. II podoficerska
	z ł o t y c h	
Kurtka	24,82	21,90
Kurtka letnia taniej o 25% " dla formacji lotniczych	} według umowy	
Płaszcz zimowy dla formacji lotniczych		
Płaszcz letni dla formacji lotniczych		
Płaszcz	22,63	20,44
Peleryna	8,76	7,30
Spodnie z lampasami	8,03	7,30
" długie	5,84	4,74
" do butów	8,05	6,60
Futra i podpinka	według umowy	

Wszystkie prace wojskowe będą wykonane według wskazanych przepisów.

Wszelkie dodatkowe prace będą doliczane według umowy.

Wszelkie przeróbki sortów mundurowych według umowy obu stron.

Dostawy prac skarbowych będą wynagradzane według umowy obu stron.

c) za odzież damską:

	Kat. I	Kat. II	Kat. III
	z ł o t y c h		
Żakiet angielski	15,00	14,00	13,00
Spódnica	3,50	3,00	2,50
Kostjum z jedwabiu	22,00	20,00	17,00
Kostjum z surowego jedwabiu	17,00	15,50	14,00
Kostjum z płótna	14,00	12,00	10,00
Amazonka z breczesami	23,00	21,00	18,00
Komplet z spódnicą	21,00	19,00	17,00
Spódnica z obojczykiem	5,00	4,00	3,00
Spódnica układana do 4 fałd	7,50	6,50	5,50
Płaszcz angielski letni	18,00	16,00	15,00
" na watołinie	20,00	18,00	16,00
Reglan letni	18,00	16,00	15,00
" na watołinie	20,00	18,00	16,00
Futro gładkie, kołnierz i mankiety skórki już zestawione przez kuśnierza	30,00	25,00	22,00
Futro reglan	30,00	25,00	22,00

Wszystkie dodatkowe prace będą doliczane według umowy.

§ 2. Płace dodatkowe do taryfy, podanej w § 1, dla czeladników wynoszą:

a) przy dużych sztukach:

zł	
sztuka cała na włosiance z ręcznym szyciem	0,54
spodni kołnierz szewkiem wszyty i rozprasowany	0,36
kieszenie boczne z podwójnym paspłem i patką (prócz smokinga)	0,24
kieszeń biletowa na wierzchu z patką	0,18
kładzenie wkładki w dolny brzeg i podwójne krzyżowanie naokoło (oprócz futra)	0,54
lamowanie obsadzenia ręką	1,04
ramiona szyte ręką	0,18
rękawy wszyte ręką	0,36
plec przy sportówkach z obojczykiem i kontrafałdami	0,54
sztuki ponad miarę 118 cm	0,73
" poniżej miary 86 cm mniej 15%.	

U w a g a: Do kategorii I, należą następujące prace objęte ceną podstawową: brzeg ręką szyty, kołnierz spodni pikowany, rozporek w rękawach z dziurkami ciętymi lub nałożonemi, wewnętrzne kieszenie z jęczyczkami, biletówka, kołnierz stosowany.

Do kategorii II, należą następujące prace objęte ceną podstawową: brzeg maszyną szyty, kołnierz słupek maszyną, a dalszy ręką szyty, rozporek w rękawach z dziurkami nałożonemi, wewnętrzne kieszenie z jęczyczkami odszyte szewkiem, kołnierz obgięty.

Do kategorii III. należą następujące prace objęte ceną podstawową: brzeg luźny, kołnierzyk spodni maszyną stebnowany, rękawy gładkie z naszytymi guzikami, kieszenie wewnętrzne gładkie w podszewce.

b) przy spodniach:

	zł
szewek przy siedzeniu ręką szyty	0,24
całe spodnie odpodszewkowane	1,46
listewka w szlicu ręką szyta	0,18
galon ręką naszyty	0,73
ustawienie dołem gąmaszu	0,18
galon do spodni wojskowych (paspół)	0,73
skórzana obsada do breczesów ręką naszyta	3,65
skórzana obsada do breczesów tylko do kolan	1,46
spodnie ponad 118 cm	0,36

U w a g a: Do kategorii I. należą następujące prace, objęte ceną podstawową: 4 duże kieszenie, 1 kieszeń do zegarka, mankiety, 2 fałdy, szlufki, jedwab w kolanie wszyty w szewek, siedzenia.

Do kategorii II. należą następujące prace objęte ceną podstawową: 3 duże kieszenie, mankiety, po jednej fałdzie, siedzenie.

Do kategorii III. należą następujące prace, objęte ceną podstawową: 2 duże kieszenie i mankiety.

c) przy kamizelkach:

	zł
kieszenie z patkami do zapinania oprócz wierzchnich dziurek, między temi kryte	0,24
ponad miarę 118 cm	0,18

U w a g a: Do kategorii I. należą następujące prace, objęte ceną podstawową: 4 kieszenie zewnętrzne, 1 kieszeń wewnątrz, brzeg ręką szyty, zapinacz do spodni, ściągacz i spinka ręką szyta.

Do kategorii II. 4 kieszenie zewnątrz, brzeg maszyną szyty, ściągacz i spinka maszyną szyta.

Do kategorii III. 3 kieszenie i brzeg luźny.

§ 3. Chałupnicy - czeladnicy otrzymują 12% do 15% — według umowy — ponad taryfę podaną w § 1 i 2 niniejszej umowy.

§ 4. Zasadnicze wynagrodzenie czeladnika za godzinę pracy wynosi:

	zł
w pierwszych 3 (trzech) latach po wyuczeniu	0,60
od trzech do sześciu lat po wyuczeniu	0,69
po sześciu latach po wyuczeniu	0,73
czeladnicy pracujący przy przeróbkach i reperacjach	0,53

U w a g a: Taryfa godzinowa będzie stosowana w tych wypadkach, które nie są objęte taryfą od sztuki. Czeladnicy, którzy mimo swych lat po wyuczeniu nie opanowali całokształtu swego zawodu, zostaną po uprzednim porozumieniu się stron o odpowiednią ilość lat przesunięci wstecz. Wszelkie prace dodatkowe po wykończeniu sztuki będą obliczane według straconego na to czasu.

§ 5. Zakres działania umowy obejmuje miasto Toruń i powiat Toruń.

§ 6. Umowa niniejsza została zawarta na czas nieokreślony z dwumiesięcznym wypowiedzeniem, które winno przypaść w ostatnim dniu miesiąca kalendarzowego i obowiązuje od dnia 1 marca 1936 r.

Umowa została spisana w trzech jedno-brzmiących egzemplarzach, z których jeden znajduje się w aktach Inspekcji Pracy 58 Obwodu, drugi otrzymał Cech Krawiecki w Toruniu, a trzeci — Związek Pracowników Krawieckich i Pokrewnych Zawodów Województw Zachodnich w Toruniu.

Strony zawierające niniejszą umowę proszą Inspektora Pracy 58 Obwodu o zwrócenie się do Ministerstwa Opieki Społecznej celem nadania tejże umowie powszechnie obowiązującej mocy.

Toruń, dnia 4 marca 1936 r.

Inspektor Pracy 58 Obwodu:

(—) *Inż. Z. Humięcki*

Związek Pracowników Krawieckich i Pokrewnych Zawodów Województw Zachodnich w Toruniu:

(—) *Jan Sucharski*

(—) *Franciszek Gutkowski*

(—) *Anastazy Sarnowski*

Cech Krawiecki — Toruń:

(—) *Kazimierz Lewandowski*

(—) *Antoni Lendzion*

(—) *Jan Szulista*

Z oryginałem zgodne.

Toruń, dnia 5 marca 1936 r. Nr. 14/0-6.

Inspektor Pracy Okręgu:

(—) nieczytelny.

(M. P.)

2.

ORZECZENIE

Nadzwyczajnej Komisji Rozjemczej, ustalające warunki pracy i płacy robotników rolnych na rok służbowy 1936/37 na obszarze województw wileńskiego i nowogródzkiego.

(Monitor Polski z dnia 9 kwietnia 1936 r. Nr. 84, poz. 163).

Nadzwyczajna Komisja Rozjemcza, powołana zarządzeniem Ministra Opieki Społecznej z dn. 17 stycznia 1936 r. („Monitor Polski” Nr. 21 z 1936 r.) w składzie: Przewodniczącego Wacława Preniera, Naczelnika Wydziału, jako przedstawiciela Ministerstwa Opieki Społecznej, Radcy Edwarda Baranowicza, jako przedstawiciela Ministerstwa Rolnictwa i Reform Rolnych i Sędziego Sądu Okręgowego w Wilnie Stanisława Mianowskiego, jako przedstawiciela Ministerstwa Sprawiedliwości — na posiedzeniach, odbytych w dniach 3 i 4 lutego 1936 r. — po wysłuchaniu opinii przedstawicieli pracodawców i pracowników rolnych — postanowiła co następuje:

CZĘŚĆ I.

Warunki pracy i płacy ordynariuszy.

Art. 1.

Orzeczenie niniejsze obowiązuje na rok. Rok służbowy zaczyna się od dnia 1-go kwietnia 1936 r., a kończy się 31 marca 1937 r. Obie strony obowiązuje 3 miesięczny termin wypowiedzenia pracy, a mianowicie najpóźniej do dnia 31 grudnia 1936 r. włącznie.

Niewypowiedzenie indywidualnej umowy o pracę do dnia 31 grudnia 1936 r. oznacza zawarcie umowy na rok następny. Rozwiązanie stosunku służbowego w ciągu roku może nastąpić wyłącznie na zasadzie orzeczenia Komisji Rozjemczej, lub też wyroku sądu państwowego według kompetencji.

Art. 2.

a) Orzeczenie niniejsze dotyczy z jednej strony wszystkich pracodawców rolnych, z drugiej zaś strony pełnoletnich pracowników z normalną zdolnością do pracy: fornali, parobków, stróżów, pastuchów, polowych, karbowych, włodarzy i gumienych (ciwunów i namiestników), ugodzonych lub pozostających na służbie w danym majątku przez okres roczny.

Orzeczenie niniejsze dotyczy również i tych ordynariuszy, w zakres obowiązków których wchodzi m. in. dozorowanie lasów, o ile nie zostali oni ugodzeni jako gajowi.

b) Pracownicy, którzy z powodu swych wad fizycznych lub umysłowych lub też swej niepełnoletności nie posiadają normalnych zdol-

ności do pracy na roli, mogą być godzeni na warunkach niższych, niż przewiduje niniejsze orzeczenie.

c) Stangretów nie uważa się za fornali, o ile pełnią stale obowiązki przy koniach cugowych. Stangreci mogą być godzeni na warunkach indywidualnych co do wynagrodzenia, jednak dotyczą ich wszelkie inne postanowienia niniejszego orzeczenia.

Wynagrodzenie stangretów, którzy oprócz pracy przy koniach cugowych pełnią jeszcze inne jakiegokolwiek czynności, nie może być niższe, niż ordynariuszy.

Art. 3.

Zatargi, wynikłe na tle umowy o pracę pomiędzy pracodawcami a robotnikami, regulują Komisje Rozjemcze, bądź sądy państwowe według kompetencji.

Do czasu uzyskania właściwego orzeczenia lub wyroku sądu nie wolno:

- 1) pracownikom przerywać pracy,
- 2) pracodawcom wstrzymywać świadczeń — z wyjątkiem wypadków przewidzianych w art. 4-ym.

Art. 4.

a) W wypadkach wyjątkowo ciężkiego przewinienia ze strony pracownika pracodawca może wstrzymać przed orzeczeniem komisji rozjemczej lub wyrokiem sądu świadczenia w zbożu i gotówce, w razie jednak wygrania sporu przez pracownika pracodawca winien wydać wstrzymane świadczenia, przyczem komisja rozjemcza może przyznać prócz tego pracownikowi dodatek w wysokości, nieprzekraczającej 2% miesięcznie od wstrzymanej należności.

b) W wypadkach wyjątkowo ciężkiego przewinienia ze strony członka rodziny pracownika, zamieszkałego wraz z nim i niepracującego w danym folwarku, pracodawca może zażądać usunięcia takiego członka rodziny z zajmowanego przez pracownika mieszkania służbowego. Niewykonanie tego żądania przez pracownika pociąga dla niego skutki, przewidziane w punkcie „a” niniejszego artykułu.

Art. 5.

Orzeczenie niniejsze stanowi w myśl ustawy z dnia 18 lipca 1924 r. (Dz. U. R. P. Nr. 71, poz. 686) podstawę przy zawieraniu umów indywidualnych. Indywidualne umowy pracy, zawierające warunki dla pracownika mniej korzystne, niż warunki niniejszego orzeczenia, są nieważne.

Warunki umów indywidualnych bardziej korzystne dla pracowników, niż warunki niniejszego orzeczenia, pozostają w mocy.

Art. 6.

Pracodawcy nie są uprawnieni do samodzielnej zamiany pewnych świadczeń w naturze na inne. Jeżeli jednak warunki gospodarcze wymagają tej zamiany, może ona być dokonana przez bezpośrednie porozumienie stron z zawiadomieniem inspektora pracy.

Art. 7.

a) Pracownik otrzymuje od pracodawcy bezpłatnie książeczkę obrachunkową, podpisaną przez pracodawcę lub jego zastępcę, z warunkami umowy, kontrolą wydanych ordynarji i pensji wraz z potrąceniami oraz ze spisem powierzonych mu inwentarzy żywych i martwych; drugi egzemplarz książeczki podpisanej przez pracownika pozostaje u pracodawcy. Przy zmianie służby książeczki te z zakończonym obrachunkiem strony oddają sobie wzajemnie.

b) W wypadku niezdania inwentarza martwego w całości lub okaleczenia z winy pracownika inwentarza żywego — powierzonych pracownikowi i zapisanych do książeczki obrachunkowej, pracodawcy przysługuje prawo wstrzymania pracownikowi części świadczeń, których wysokość w razie sporu określa komisja rozjemcza.

Art. 8.

a) Zawarcie indywidualnej umowy z ordynarjuszem nie może być uzależnione od trzymywania przez niego posyłek.

Zony pracowników nie mogą być zmuszane do pracy. Dojenie krów i inne roboty odbywają się na zasadzie osobnej umowy (punkt „b”).

b) W wypadkach zawarcia umowy o pracę z domownikami ordynarjuszy do pracowników tych stosują się postanowienia art. art. 3, 10, 13, 14, 18, 29 i 35 części I niniejszego orzeczenia. Pozostałe warunki pracy i płacy tych pracowników normują umowy indywidualne.

Art. 9.

Stosowanie premjowego systemu płac względem ordynarjuszy jest dozwolone.

Art. 10.

Rozkład godzin pracy ustala się podług poniższej tabeli, przyczem robotnicy fornale mają być zwalniani przed południem o pół godziny wcześniej, aniżeli inne kategorie robotników, a to dla koniecznego obrządku inwentarza.

Przyjmuje się za podstawę czas słoneczny z tem, że obowiązujący obecnie czas środkowo-europejski różni się od niego o 40 minut wstecz; tak np. praca w styczniu, rozpoczynająca się według czasu słonecznego o godzinie 8-ej, według czasu środkowo-europejskiego rozpoczynać się będzie o godzinie 7 m. 20.

Za obopólną zgodą można zmienić ustalony w poniższej tabeli podział rozpoczęcia i końca

pracy oraz przerw jedzeniowych, jednakże tylko w ten sposób, aby ogólna ilość godzin pracy pozostała niezmieniona. Za początek pracy uważa się wyjście z podwórza, za koniec — zejście z pola. W wypadku, gdy pole leży dalej, niż dwa km od podwórza, pracowników należy zwolnić z pracy o 10 minut wcześniej w stosunku do każdego kilometra ponad 2.

Miesiąc	Praca do południa	Przerwa na śniadanie	Przerwa na obiad	Praca po południu	Przerwa na podwieczerek
Styczeń	8—12	—	1,30	1,30 - 4,00	—
Luty	7,30—12	—	1,30	1,30—5,00	—
Marzec					
1 - 10	7,00—12	—	1,30	1,30—5,30	—
11—20				1,30—6,00	
21—31				1,30—6,30	
Kwiecień					
1—10	6,00—12	0,30	1,30	1,30—6,40	—
11—20				1,30—7,00	
21—30				1,30—7,20	
Maj					
1—10	6,00—12	0,30	1,30	1,30—7,30	0,30
11—20				1,30—7,50	
21—31				1,30—8,00	
Czerwiec					
1—10	6,00—12	0,30	2,00	2,00—8,20	0,30
11—20				2,00—8,20	
21—30				2,00—8,30	
Lipiec					
1—10	6,00—12	0,30	2,00	2,00—8,30	0,30
11—20				2,00—8,20	
21—31				2,00—8,00	
Sierpień					
1—10	6,00—12	0,30	2,00	2,00—7,50	0,30
11—20				2,00—7,30	
21—31				2,00—7,00	
Wrzesień					
1—10	6,00—12	0,30	1,30	1,30—6,40	—
11—20				1,30—6,20	
21—30				1,30—6,00	
Październik					
1—10	7,00—12	—	1,30	1,30—5,30	—
11—20				1,30—5,20	
21—31				1,30—4,50	
Listopad	7,00—12	—	1,30	1,30—4,15	—
Grudzień	8,00—12	—	1,30	1,30—3,45	—

Art. 11.

a) Obrządek inwentarza odbywa się poza godzinami pracy bez specjalnej dopłaty, przy czym pod inwentarzem należy rozumieć inwentarz pociągowy, powierzony danemu pracownikowi. Wstawanie do obrządku inwentarza oraz do naszykowania wozów i narzędzi powinno mieć miejsce nie wcześniej, niż na 2 godziny przed rozpoczęciem pracy. Obrok, siano i t. p. karm dla inwentarza ma być przygotowany uprzednio w godzinach pracy.

b) Kolejne dyżury przy inwentarzu w nocy lub w dni świąteczne obowiązują wszystkich fernali i parobków bez specjalnej dopłaty, przy czym pracownicy, dyżurujący w nocy, mają na jutro wolny czas do południa. Spania przy inwentarzu w nocy w stajni lub na pastwisku nie uważa się za dyżur zwalniający od pracy na jutro.

Paszenie koni w nocy winno się odbywać przez specjalnych pracowników. W tych dniach, w których konie chodzą w nocy na pastwisku, fernali winni wyjść do pracy o pół godziny wcześniej, niż inni pracownicy.

c) W wypadku uchylecia się ordynarjuszy-fernali od obrządku inwentarza pracodawca jest uprawniony do ugodzenia osobnego koniucha oraz potrącenia kosztu utrzymania koniucha z wynagrodzenia fernali, przy czym wysokość jednak potrącenia, przypadającego na jednego pracownika, nie może przekraczać 50 kg żyta na kwartał. Potrącenia z tego tytułu nie mogą być stosowane przed dniem 1 września 1936 r. Koniuch, o ile nim jest ordynarjusz, podlega narówni z innymi ordynarjuszami niniejszemu orzeczeniu.

d) Na żądanie pracodawcy, w razie pilnej potrzeby, pracownicy obowiązani są do pracy poza wyżej określonym czasem, lecz za wynagrodzeniem osobnym po 30 groszy za godzinę. Wynagrodzenie za nadgodziny nie ma zastosowania, jeżeli pracodawca udzieli następnie robotnikowi urlopu o 50% dłuższego, niż trwała praca w godzinach nadliczbowych.

Za samowolne opuszczanie roboty podczas godzin pracy i spóźnianie się do niej stosowane będą potrącenia w tym samym stosunku. Do robotników, pobierających wynagrodzenie za roboty wykonywane poza unormowanym wyżej czasem pracy, nie zaliczają się pastusi, koniuchy, stróże nocni i dozorczy, o ile wykonywane przez nich roboty nie przekraczają zakresu ich zwykłych obowiązków.

e) Kolejne wyjazdy, jako to: wyjazdy w dni świąteczne do kościoła, wyjazdy po doktora i t. p., obowiązują wszystkich fernali i parobków bez specjalnej dopłaty. Wyjazdy, mające wyraźny charakter wyjazdów prywatnych (towaryskich) poza godzinami pracy, winny być wynagradzane jak praca poza godzinami służbowymi.

f) Stróże nocni mają codziennie wolny czas do przerwy obiadowej. W czasie przerwy

obiadowej obowiązani są do stróżowania, po przerwie zaś otrzymują czas wolny, równy przerwie obiadowej stosownie do tabeli czasu pracy (art. 10).

Następnie stróże mogą być zatrudnieni przy robotach koło inwentarza, w domu i t. p. za wyjątkiem miesięcy: listopada, grudnia, stycznia i lutego. W czasie od 1 października do 31 marca stróż otrzymuje na czas warty kozuch dworski, przyczem warta nie może zaczynać się wcześniej, niż o godzinie 6-ej wieczorem.

g) Pastusi i koniuchy są wolni od pracy co trzeci dzień świąteczny (w niedzielę i święta) i na ten czas zostają zastąpieni w swych obowiązkach przez innych, wyznaczonych w tym celu ordynarjuszy. Zastępowanie pastucha i koniucha oraz paszenie koni w dni świąteczne winno być opłacane zgodnie z art. 12-ym, jeżeli przypada na poszczególnego pracownika częściej niż 4 razy do roku w każdym wypadku.

Art. 12.

Praca w dni świąteczne, ustawą oznaczone, może być wykonywana tylko za obopólną zgodą i wynagrodzeniem po 35 groszy za godzinę.

Art. 13.

W dni ulewne i wyjątkowej niepogody roboty w polu wykonywane być nie powinny.

Art. 14.

a) Pracodawców oraz ich zastępców obowiązuje grzeczne traktowanie pracownika i ścisłe przestrzeganie wszystkich warunków umowy. Pracowników obowiązuje grzeczność wobec pracodawców i ich zastępców, ścisłe przestrzeganie umowy, pilne i sumienne spełnianie obowiązków, dążność do jaknajwiększej wydajności pracy, stosowanie się do wszystkich zarządzeń pracodawcy i jego zastępcy, jeżeli takowe odnoszą się do wykonywania obowiązków służbowych, przestrzeganie wszystkich przepisów porządkowych w obrębie folwarku oraz dbałość i staranne obchodzenie się z powierzonym sobie inwentarzem żywym i martwym.

b) W razie niestosowania się pracownika do wszystkich zarządzeń pracodawcy lub jego zastępcy, odnoszących się do wykonywania obowiązków służbowych oraz nieprzestrzegania przez niego przepisów porządkowych, komisja rozjemcza na wniosek pracodawcy może potrącić pracownikowi część wynagrodzenia, nieprzekraczającego każdorazowo 1½-dniowego przeciętnego zarobku dorosłych pracowników dziennych w tej samej miejscowości.

c) Delegat, mąż zaufania (przedstawiciel robotników) nie może być z tego tytułu gorzej traktowany od innych pracowników.

Art. 15.

a) Pensję i ordynarję fernali, parobków, stróżów, pastuchów i polowych na rok służbo-
wy 1936/37 ustala się, jak następuje:

I kategoria: pensja 90 zł oraz ordynarja 12 kwintali w stosunku rocznym obowiązuje w powiatach: nieświeskim, nowogródzkim z wyjątkiem gminy Dworzec, słonimskim z wyjątkiem gmin: Derewno, Byteń, Szydłowice, Rohotna, Kozłowszczyzna i Kuryłowice, oraz w gminie Mir, pow. stołpeckiego, a także w obrębie miasta Wilna.

II kategoria: pensja 75 zł oraz ordynarja 12 kwintali w stosunku rocznym obowiązuje w powiatach: lidzkim, szczuczyńskim, baranowickim, stołpeckim z wyjątkiem gminy Mir, wołożyńskim, wileńsko-trockim z wyjątkiem gmin: Orany, Olkieniaki i Rudziszki, oszmiańskim, mołodeckim z wyjątkiem gmin: Raków, Gródek, Radoszkowice i Krasne, święciańskim oraz w gminach: Derewno, Byteń, Szydłowice, Rohotna, Kozłowszczyzna i Kuryłowice pow. słonimskiego i w gminie Dworzec pow. nowogródzkiego.

III kategoria: pensja 60 zł oraz ordynarja 12½ kwintali w stosunku rocznym obowiązuje w powiatach: wileńskim, postawskim, dziśnieńskim, brastawskim oraz w gminach: Orany, Olkieniaki i Rudziszki pow. wileńsko-trockiego i w gminach: Raków, Gródek, Radoszkowice i Krasne pow. mołodeckiego.

b) Pensję otrzymują ordynarjusze kwartalnie zdołu, przyczem wypłata pensji winna następować nie później, niż w ciągu pierwszych 7 dni następnego kwartału.

c) Ordynarja wydaje się kwartalnie zgóry w pierwszych dwóch tygodniach każdego kwartału. Zboże wydawane na ordynarję musi być zdrowe i dobrze oczyszczone w gatunku, jaki posiada majątek.

Art. 16.

Pensja roczna karbowych, włodarzy i gu-
miennych (ciwunów i namiestników) wynosi co-
najmniej o 25 zł w stosunku rocznym więcej, niż pensja ordynarjuszy, wymienionych w art. 15; ordynarja zaś ich w stosunku rocznym wynosi 12 kwintali.

Art. 17.

Cała ordynarja zasadniczo wydaje się w ży-
cie z tem, że na żądanie jednej ze stron najwy-
żej 1/3 część ordynarji w każdym poszczególnym kwartale może być zamieniona na inne rodzaje zboża, jako to: jęczmień, grykę, pszenicę lub groch, jeżeli majątek posiada te zboża w dostatecznej ilości; przy zamianie takiej oblicza się

1,5 kwintala żyta za 1 kwintal pszenicy i 1 kwintal żyta za 1 kwintal innego zboża.

Jeżeli ordynarja zostaje wypłacona z opóź-
nieniem w rachunku gotówkowym, a ceny w międzyczasie uległy niższe, to suma należna z tego tytułu winna być przez pracodawcę wy-
płacona według cen terminu wypłaty. O ile zaś cena w tymże czasie uległa wyższe, pracodawcę obowiązuja ceny w dniu wypłaty.

Art. 18.

Jeżeli przy rozwiązaniu umowy pracodawca nie wyda pracownikowi w całości należnej mu pensji lub ordynarji, pracownik może — w razie zawinonego niewydania — żądać procentów zwłoki w wysokości do 2% miesięcznie, począwszy od dnia rozwiązania umowy.

Art. 19.

Mielenie zboża odbywa się na koszt pra-
codawcy w młynie przez niego wybranym. Naj-
wyżej połowa zboża może być mielona na zwy-
kły pytel i kaszę, reszta zaś na razówkę. Wza-
mian za mielenie pracodawca jest uprawniony do wydania 1 kwintala żyta lub też odpowied-
niego równoważnika w gotówce.

Art. 20.

a) Ziemi ordynarjusz otrzymuje:

1) we wszystkich powiatach województwa wileńskiego ogółem 36,5 ar., w tem 27 arów zie-
mi wynawożonej pod ziemniaki, 2,5 arów ziemi wynawożonej pod ogrodowiznę i 7 arów ziemi niewynawożonej pod len;

2) we wszystkich powiatach województwa nowogródzkiego ogółem 41 arów, wtem 33,5 ziemi wynawożonej pod ziemniaki, 2,5 ara ziemi wynawożonej pod ogrodowiznę, 5 arów ziemi niewynawożonej pod len.

W razie braku wynawożonej ziemi pod zie-
mniaki pracodawca winien dać ziemi niewyna-
wożonej o 50% więcej. Wzamian gruntu mogą być dawane — zależnie od umowy — gotowe ziemniaki czyste bez ziemi, przyczem oblicza się 110 kg ziemniaków na 1 ar pola.

b) Sadzenie ziemniaków winno się odby-
wać — jeżeli się nie umówiono inaczej w da-
nym majątku, w połowie — między początkiem a końcem sadzenia ziemniaków dworskich. Pole przeznaczone pod ziemniaki powinno być w ta-
kiem samym stanowisku, jak pole pod ziemniaki dworskie. Przygotowanie ziemi pod ziemniaki i obróbka ich winny być takie same, jak ziemniaków dworskich. Zastrzega się, że wszystkie ziemniaki pracowników winny być sadzone obok siebie w jednym miejscu.

c) W majątkach, gdzie pracodawca posiada ziemniaki na zbyt i gdzie pracownicy rolni z powodu nieurodzaju ziemniaków nie posiadają ich obecnie na sadzenie i jeżeli w roku ubiegłym ziemniaków nie sprzedawali, właściciel winien ich dostarczyć w ilościach potrzebnych do sadzenia, zwrotnych przez pracowników ze zbiorów 1936 r.

Art. 21.

a) Pracownik ma prawo trzymać jedną krowę z przychowkiem w okresie ssania, przyczem otrzymuje ponadto w ciągu roku na okres zapuszczenia krowy — zależnie od wyboru pracodawcy — albo 120 litrów mleka, albo 120 kg żyta. Powyższy dodatek za obopólną zgodą może być zamieniony na utrzymanie przychowka.

b) Jeżeli pracownik krowy nie posiada, otrzymywać będzie po 1½ litra mleka dziennie w ciągu 6 miesięcy zimowych i po 2½ litra mleka dziennie w ciągu 6 miesięcy letnich. W majątkach, w których stawia się za warunek przy umowie, aby pracownik nie trzymał wcale krowy, będzie on otrzymywał po 3 litry mleka dziennie w ciągu 6 miesięcy zimowych i po 5 litrów dziennie w ciągu 6 miesięcy letnich.

Pracownik otrzymuje mleko świeże, niezbierane. W razie niemożności wydawania mleka — poza wypadkiem przewidzianym w punkcie „a” niniejszego artykułu — pracownik otrzymuje równoważnik w pieniądzu, zbożu i t. d. ustalony za obopólnym porozumieniem, według miejscowych cen.

c) Krowy pracowników winny być utrzymywane latem na odpowiednim pastwisku, takim jak dla bydła dworskiego (z wyjątkiem sztucznych pastewników i łąk kośnych), jednak niekoniecznie wspólnem. Jeżeli krowy ordynarjuszy pasą się oddzielnie od dworskich, wówczas w razie braku odpowiedniego pastwiska — otrzymywać będą zieloną paszę w dostatecznej ilości.

Podczas miesięcy zimowych otrzymywać będą pracownicy na sztukę bydła dziennie po 8,5 kg zdrowej siewki i plew zbożowych oraz 2,5 kg siana; zamiast siana może być za obopólną zgodą wydany równoważnik w innych świadectwach. Za siewkę uważa się krajaną słomę żytnią i jarzynową z dodatkiem plew, przyczem siewka dla bydła ordynarjuszy winna być taka sama, jak dla bydła dworskiego. Słomę na ściółkę dla inwentarza otrzymują pracownicy w miarę potrzeby.

d) W majątkach, w których było dworskie ubezpieczenie jest od ognia, pracodawca ubezpiecza również obowiązkowo bydło pracowników. W wypadkach pożaru, wynikłego z winy lub nieostrożności pracownika, traci tenże prawo do pobierania odszkodowania za należące do niego spalone bydło. Wprowadzenie do dworskiej obory nowej sztuki bydła nie może nastąpić bez zezwolenia pracodawcy, a to dla uniknięcia zarazy.

Art. 22.

Pracownik ma prawo trzymać dowolną ilość trzody chlewnej w granicach istniejącego pomieszczenia w chlewach czeladnych. Trzoda winna być narówni z dworską zabezpieczona od zarazy przez stosowanie szczepień ochronnych, lecz tylko na żądanie i ryzyko pracownika.

Art. 23.

Trzymanie kur jest dozwolone. Kaczki wolno trzymać za wyjątkiem gospodarstw rybnych i specjalnie warzywnych. Trzymanie gęsi, gołębi i innego drobiu oraz królików zależne jest od umowy z pracodawcą.

Art. 24.

Pracownik otrzymuje rocznie 20 metrów sześciennych drzewa szczapowego, suchego, leżącego conajmniej pół roku.

Jeden metr sześcienny drzewa suchego, szczapowego równa się:

1¼ m sześciennego przestrzennego drzewa szczapowego niesuchego,

1¼ m sześć. przestrzennego rąbanej karpiny,

2½ q węgla kamiennego,

5,1 metrom sześć. przestrzennym torfu prasowanego,

6,8 metrom sześć. przestrzennym torfu deptanego,

10,2 metrom sześć. przestrzennym torfu sztychlowego,

1 kupce gałęzi wymiaru 1,75 metra szerokości, 1,75 metra wysokości i 2 metrów długości.

Torf winien być wydawany w normalnie suchym stanie i przeciętnie dobrym gatunku. Pracownikowi opału sprzedawać nie wolno. Wybór materiału opałowego przysługuje pracodawcy, z zastrzeżeniem, że conajmniej ¼ opału winna być wydawana w materiale drzewnym.

Art. 25.

a) Mieszkanie pracownika winno się składać conajmniej z jednej izby z podłogą drewnianą oraz komory. Izby winny być wytynkowane a conajmniej dokładnie wylepione ze szczelnymi drzwiami i oknami na zawiasach. Przy wznoszeniu nowych budynków służbowych należy uwzględnić wskazówki umieszczone w wydawnictwie b. Ministerstwa Zdrowia Publicznego Nr. 4 p. t. „Inspekcja mieszkaniowa”.

b) W oknach mają być całe szyby; w razie stłuczenia szyby, pracownik jest obowiązany

wstawić ją w ciągu 2-ch tygodni. Wapna do białenia dostarcza pracodawca dwa razy do roku, w ogólnej ilości do 15 kg na mieszkanie. Piece mają być doprowadzone do porządku przed 1-ym listopada 1936 r. Mieszkania winny mieć szczelny dach; dachy popsute muszą być naprawione w ciągu miesięcy letnich. Tam, gdzie woda zacieka do mieszkań i piwnic pracowników, winny być one w ciągu lata odpowiednio zabezpieczone.

c) Pracodawcy i pracownicy winni dbać o to, aby otoczenie mieszkań pracowników było higieniczne. Obowiązuje wybrukowanie dostępu do studzien oraz zastąpienie zgniłych cembrzyn nowymi lub też zapewnienie pracownikom w inny sposób zdrowej i czystej wody do picia.

d) Zbiorniki na nawóz nie mogą się znajdować w bliższej odległości, aniżeli 20 metrów od mieszkań służbowych. Pracownicy mają składać nawóz ze swych chlewów w przeznaczonym na to miejscu. W pobliżu mieszkań mają znajdować się w dostatecznej ilości zasłonięte ustępy, które pracownicy obowiązani są utrzymywać w czystości i porządku. Gdzie jest odpowiednie pomieszczenie w dotychczasowych budynkach, jak również przy mieszkaniach nowo-wybudowanych, powinna być urządzona łaźnia. W innych majątkach, o ile tylko istnieje możliwość — pracodawcy obowiązani są do urządzenia kąpielni.

e) Jeżeli folwark posiada oświetlenie elektryczne, a instalacja na to pozwala, obowiązuje wprowadzenie go w mieszkaniach pracowniczych z jedną lampką na mieszkanie.

f) Pracownicy są obowiązani utrzymywać mieszkania w porządku; trzymanie inwentarza żywego w mieszkaniach jest stanowczo wzbronione. Sublokatorów nie wolno przyjmować bez zgody pracodawcy, któremu przy wprowadzeniu się ma być zameldowany skład rodziny pracownika.

Art. 26.

Pracodawca obowiązany jest dać pracownikowi pomieszczenie na opał i ziemniaki, miejsce dla bydła we wspólnej chlewni oraz pomieszczenie conajmniej dla dwóch sztuk trzody chlewnej.

Art. 27.

a) Do czasu wprowadzenia ubezpieczeń na wypadek śmierci żona lub dzieci zmarłego pracownika mają otrzymywać przez pół roku połowę pensji, połowę ordynarji, utrzymanie dla krowy, połowę ziemi pod ziemniaki, połowę dodatku na odżywianie, przewidzianego w art. 21 punkt „a”, oraz możliwość korzystania ze wszelkich świadczeń, przewidzianych w niniejszym orzeczeniu, narówni z innymi pracownikami. Jeżeli ziemniaki zostały zasadzone przed śmiercią pracownika, rodzina zmarłego ma prawo do ca-

łego zbioru. Na koszty pogrzebu otrzymuje nadto tytułem zapomogi 20 złotych oraz trumnę, zrobioną na miejscu lub — w razie odmowy przyjęcia trumny — równoważnik w gotówce.

b) Mieszkający razem członkowie rodziny zmarłego pracownika, korzystający z powyższej zapomogi, mogą chodzić do pracy poza obrębem folwarku jedynie wówczas, jeżeli się do niej zobowiązali przed śmiercią pracownika. Wynagrodzenie członków rodziny zmarłego pracownika za pracę nie może być niższe od płac obowiązujących w folwarku dla danej kategorii robotników.

Art. 28.

W razie śmierci żony pracownika, otrzyma tenże tytułem zapomogi na pogrzeb 15 złotych, w razie śmierci dziecka powyżej lat 6-ciu — 10 złotych i poniżej lat 6-ciu — 5 złotych. We wszystkich tych wypadkach otrzyma tenże trumnę, zrobioną na miejscu, lub w razie odmowy przyjęcia trumny — równoważnik w gotówce.

Art. 29.

Na wypadek kalectwa lub śmierci robotnika, spowodowanej nieszczęśliwym wypadkiem przy pracy, pracownik, ewentualnie jego rodzina korzysta w gospodarstwach poniżej 30 ha, jako nieobjętych ustawą z dnia 28.III. 1933 r. o ubezpieczeniu społecznym (Dz. U. R. P. Nr. 51, poz. 396), z pełnych świadczeń, przewidzianych w niniejszym orzeczeniu do czasu połubownego lub sądowego zabezpieczenia praw pracownika, bądź jego rodziny, nie mniej jednak, jak przez pół roku. Postanowienie niniejsze w niczem nie ogranicza praw takiego robotnika, wypływających z przepisów kodeksu cywilnego. Może być jednak zastąpione zatwierdzoną przez Ministerstwo Opieki Społecznej ogólną umową, regulującą wzajemne prawa i obowiązki pracodawców i pracowników na wypadek kalectwa lub śmierci pracownika z powodu nieszczęśliwego wypadku przy pracy.

Art. 30.

a) W celu uniknięcia nieszczęśliwych wypadków mają być wprowadzone ochraniacze przy wszystkich tych maszynach, do których zastosować się dadzą.

b) Do siania nawozów sztucznych w większej ilości pracodawca daje pracownikowi ubranie (płóciennik), zaś przy mniejszej ilości, nie dając ubrania, dopłaca 20 gr od hektara. Prócz tego do siania nawozów sztucznych gryzących a zwłaszcza azotniaku wapna, nie mogą być używane kobiety, pracownicy zaś używani do siania tych nawozów mają otrzymać ochraniacze na oczy.

Art. 31.

Do czasu wprowadzenia ustawowego ubezpieczenia na starość pracodawcom nie wolno przy końcu roku służbowego wręczać konotetek tym ordynariuszom, którzy przepracowali na dobro pracodawcy lub danego gospodarstwa 25 lat, w tem przynajmniej 20 lat w charakterze ordynariusza, a pozostały czas w charakterze stołownika. Powyższy okres 25 lat liczy się od ukończenia 18-go roku życia. Przepis powyższy stosuje się do tych ordynariuszy, którzy stracili całkowitą lub częściową zdolność do pracy z tytułu starości i tytułem do ich zwolnienia nie może być niezdolność do pracy, lecz przewinięcia służbowe. Ordynariusze objęci niniejszym artykułem obowiązani są do wykonywania swych obowiązków w granicach swej zdolności do pracy, pomimo przepracowanych 25 lat. W wypadku stwierdzonej zupełnej niezdolności do pracy z powodu starości, pracownik nie jest obowiązany do pracy i w tym wypadku świadczenia jego mogą być obniżone, jednak nie niżej, niż do połowy świadczeń ordynariuszy. Udowodnienie zupełnej niezdolności do pracy lub jej zmniejszenia ciąży na pracowniku.

Art. 32.

Rezerwistom powołanym na ćwiczenia lub w razie mobilizacji wydaje się świadczenia zgodnie z obowiązującymi w tej mierze ustawami i nie uważa się tego za przerwę w pracy (do art. 31 niniejszego orzeczenia).

Art. 33.

a) Pracodawcy opłacają początkową naukę dzieci pracowników tam, gdzie to wymaga osobnych dopłat. Pozatem pracodawcy utrzymują ochronkę dla dzieci w wieku od lat 4 do lat 7 w folwarkach, w których liczba tych dzieci przekracza 20. O ile pracodawca założył ochronkę, a dzieci pracowników w liczbie conajmniej 15 do ochronki w ciągu 3 miesięcy nie uczęszczały, pracodawca założoną ochronkę likwiduje, a poniesiony koszt 3-miesięcznego utrzymania ochronki rozkłada na wszystkich ordynariuszy, którzy, mając w tym wieku dzieci, tychże do ochronki nie posyłali.

b) W razie uchylenia się pracodawcy od wykonania przepisów niniejszego artykułu, obowiązany on będzie wpłacić na ręce właściwego inspektora szkolnego na rzecz oświaty robotników rolnych danego powiatu sumę, odpowiadającą kosztom utrzymania ochronki i ochraniarki w ciągu roku służbowego.

Osiągniętym w tej drodze funduszem rozporządza komisja, złożona w równej liczbie z przedstawicieli organizacji zawodowych pracodawców i pracowników rolnych pod przewod-

nictwem inspektora szkolnego przy współdziałaniu właściwego inspektora pracy.

Prawo występowania o wykonanie niniejszego artykułu przysługuje pracownikom danego folwarku, właściwemu inspektorowi pracy oraz właściwemu inspektorowi szkolnemu.

c) Inspektor pracy w porozumieniu z inspektorem szkolnym rozstrzyga, czy istnieją przeszkody do utworzenia ochronki, między innymi brak lokalu. Jako przeszkodę taką na okres niniejszego orzeczenia uznaje się zły stan gospodarczy w poszczególnych majątkach.

Art. 34.

Pracownik otrzymuje w ciągu roku 12 dni urlopu w dni nieświęteczne (święta obowiązujące zgodnie z wydanymi w tej mierze ustawami) bez potrącenia świadczeń. Pracownik może zażądać w czasie zimy urlopu nieprzerwanego do 6 dni, przytem jednocześnie nie więcej niż 1 z folwarku. Wybór dni urlopu odbywa się w porozumieniu z pracodawcą, z wyjątkiem wyjazdów, spowodowanych pisemnym wezwaniem związków zawodowych, w tych bowiem wypadkach pracodawca winien zgodzić się na zaproponowany dzień urlopu.

W czasie pilnych robót, jak siewy, żniwa, sianokosy i kopanie, urlopy mogą być wydawane w wypadkach wyjątkowo pilnych. Wyjazdy na skutek wezwania urzędów państwowych nie są wliczane do urlopów. O ile pracodawca zgadza się na łączne dwa lub trzy dni urlopu, które obejmują jedno święto, dzień ten liczy się za dzień urlopu.

Pozatem odchodzącemu pracownikowi należy się 6 dni wolnych na wyszukanie pracy.

Art. 35.

Pracownikowi wysłanemu w drogę należy się tytułem strawnego: za całą dobę 1 zł 40 groszy, za obiad 70 groszy, za kolację 50 groszy. Dobę liczy się od 16 godzin wzwyż. Opóźnienie posiłku o 2 godziny nie pociąga za sobą opłaty strawnego. W drodze godziny pracy nie obowiązują.

Art. 36.

Pracownicy otrzymują furmanki:

a) w miarę potrzeby:

1) celem zwiezienia zboża do młyna w łądunkach wozowych oraz przywiezienia stamtąd mąki i otrąb;

2) do zwózki w dni powszednie swich produktów rolnych, wyprodukowanych w tymże folwarku;

3) po księdza — z chrztem, ślubem i pogrzebem.

b) co kwartał:

1) jedną wspólną furmankę w dzień świąteczny, wybrany przez pracowników, niedalej jednak, niż w promieniu 10 km od miejsca zamieszkania, względnie do najbliższego kościoła;

2) jedną wspólną furmankę do najbliższego miasta lub handlowego miasteczka w dniu targowym.

Fornalowi wysłanemu w drogę w interesie pracowników w dni świąteczne, czy też powszednie — nie należy się żadne dodatkowe wynagrodzenie.

Art. 37.

Wszyscy pracodawcy są obowiązani zawiadomić do dnia 15 marca 1937 r. odnośnie Wojewódzkie Biura Funduszu Pracy o każdym wypowiedzeniu miejsca robotnikowi, jako też o każdym wolnym miejscu.

CZĘŚĆ II.

Warunki pracy i płacy stołowników.

Art. 1.

a) Orzeczenie niniejsze obowiązuje na czas od 1 kwietnia 1936 r. do dnia 31 marca 1937 r. Obie strony obowiązuje trzymiesięczny termin wypowiedzenia pracy. Niewypowiedzenie umowy o pracę w powyższym terminie oznacza zawarcie umowy na rok następny. Rozwiązanie stosunku służbowego w ciągu roku może nastąpić na zasadzie orzeczenia komisji rozjemczej lub też wyroku sądu państwowego — według kompetencji.

b) Ustalenie terminu godzenia, wymawiania i zwalniania stołowników IV grupy pozostawia się umowom indywidualnym; terminy te winny być uwidocznione w książeczce obrachunkowej i stwierdzone podpisem prawnego opiekuna.

Art. 2.

Orzeczenie niniejsze dotyczy z jednej strony wszystkich pracodawców rolnych, z drugiej zaś strony stołowników. Za stołowników uważa się pracowników rolnych — mężczyzn, kobiety i młodocianych — zamieszkałych w majątku, otrzymujących oprócz wynagrodzenia dworskie utrzymanie i ugodzonych — z wyjątkiem stołowników IV grupy — na okres roczny, zaś sezonowy, względnie pozostających na służbie w danym majątku przez okres roczny.

Art. 3.

Obowiązują następujące art. art. części I niniejszego orzeczenia, dotyczące ordynariuszy: 2 p. „b”, 3, 4, 6, 7, 9, 10, 13, 14, 18, 29, 30, 31, 34, 35, 36, 37.

Art. 4.

Orzeczenie niniejsze stanowi w myśl ustawy z dnia 18 lipca 1924 r. (Dz. U. R. P. Nr. 71, poz. 686) podstawę przy zawieraniu umów indywidualnych. Indywidualne umowy pracy, zawierające warunki mniej korzystne dla pracowników, niż ustalone w niniejszym orzeczeniu, są nieważne. Warunki umów indywidualnych bardziej korzystne dla pracowników, niż warunki niniejszego orzeczenia, pozostają w mocy.

Art. 5.

Art. 11 części I niniejszego orzeczenia obowiązuje z tem, że na żądanie pracodawcy w razie pilnej potrzeby stołownicy obowiązani są do pracy poza czasem określonym w art. 10 części I niniejszego orzeczenia, lecz za wynagrodzeniem osobnym po cenach za godzinę o 75% wyższych od wynagrodzenia normalnego w gotówce.

Za samowolne opuszczanie roboty podczas godzin pracy i spóźnianie się do niej stosowane będą potrącenia w tym samym stosunku. Do robotników pobierających wynagrodzenie za roboty wykonane poza określonym wyżej czasem pracy nie zaliczają się pastusi, koniuchy, stróże nocni, dozorczy oraz dziewczki do oprzątnia inwentarza, do doju i przy kuchni, o ile wykonywane przez nich roboty nie przekraczają zakresu ich zwykłych obowiązków.

Art. 6.

Praca w dni świąteczne ustawą oznaczone może być wykonywana tylko za obopólną zgodą i za wynagrodzeniem po cenach za godzinę o 150% wyższych od wynagrodzenia normalnego w gotówce.

Art. 7.

Ustala się cztery grupy stołowników:

- I grupa — mężczyźni ponad lat 21 o pełnej zdolności do pracy, zdadni do wszystkich robót;
- II grupa — chłopcy od lat 18 do lat 21;
- III grupa — kobiety i dziewczęta ponad lat 18 oraz chłopcy od lat 16 do lat 18;
- IV grupa — dziewczęta poniżej lat 18 i chłopcy poniżej lat 16.

Art. 8.

Płace w gotówce otrzymują stołownicy miesięczni zdołu. Wypłata pensji winna następować nie później, niż w ciągu pierwszych 7 dni następnego miesiąca.

Art. 9.

a) Najniższe miesięczne płace stołowników w gotówce ustala się według poniższej tabeli.

Powiaty względnie gminy	Wynagrodzenie miesięczne gotówkowe dla:					
	I grupy		II grupy		III grupy	
	w mies. zimow.	w mies. letnich	w mies. zimow.	w mies. letnich	w mies. zimow.	w mies. letnich
	z ł o t y c h					
I kategoria powiaty: nieświeski, nowogródzki z wyjątkiem gminy Dworzec, słonimski z wyjątkiem gmin: Derewno, Byeń, Szydłowice, Rohotna, Kozłowszczyzna i Kuryłowice, — oraz gmina Mir pow. stołpeckiego a także obręb m. Wilna.	14	20	12	17	11	14
II kategoria: powiaty: lidzki, szczuczynski, baranowicki, stołpecki, z wyjątkiem gminy Mir, wołozynski, wileńsko-trocki z wyjątkiem gmin: Orany, Olkieni i Rudziszki, święciański, oszmiański, mołodecki z wyjątkiem gmin: Raków, Gródek, Radoszkowice i Krasne, oraz gminy: Derewno, Byeń, Szydłowice, Rohotna, Kozłowszczyzna i Kuryłowice pow. słonimskiego i gmina Dworzec pow. nowogródzkiego.	13	19	11	16	10	13
III kategoria: powiaty: wilejski, postawski, dziśnieński, brasławski, oraz gminy: Orany, Olkieni i Rudziszki pow. wileńskotrockiego, Raków, Gródek, Radoszkowice i Krasne pow. mołodeckiego.	12	18	10	15	9	12

U w a g a: Miesiące letnie — od maja do października włącznie.

Miesiące zimowe — od listopada do kwietnia włącznie.

b) Określenie płacy w gotówce stołowników IV grupy, ze względu na niejednakowe kwalifikacje pracowników tej grupy, pozostawia się do umowy indywidualnej, przyczem wa-

runki tej umowy winny być obowiązkowo wpisane do ksiąteczki obrachunkowej i stwierdzone podpisem opiekuna.

Warunki umowy nie mogą przewidywać wynagrodzenia niższego niż 50% wynagrodzenia III grupy stołowników.

Art. 10.

a) Stołownicy wszystkich czterech grup otrzymują oprócz płacy w gotówce wspólne mieszkanie oraz całkowite utrzymanie.

b) Mieszkanie stołowników winno być suche, widne, bielone dwa razy do roku na koszt pracodawcy, dostatecznie oświetlone i opalane w miesiącach zimowych, oddzielne dla mężczyzn, oddzielne dla kobiet. W sprawie stanu mieszkania oraz otoczenia obowiązują przepisy art. 25 części I niniejszego orzeczenia. Każdy stołownik winien otrzymać łóżko lub pryczę oraz conajmniej siennik z czystą słomą, zmienianą w razie potrzeby, nie mniej jednak, niż dwa razy do roku, a także mieć możność korzystania przynajmniej raz na miesiąc z kąpieli lub łaźni.

c) Pożywienie stołowników winno składać się conajmniej z trzech posiłków dziennie i odpowiadać pod względem ilości i jakości produktów oraz przyrządzenia wymaganiom higieny.

Art. 11.

Art. 28 części I niniejszego orzeczenia obowiązuje z tem, że ma on zastosowanie jedynie do członków rodziny stołownika, zamieszkałych w majątku.

CZĘŚĆ III.

Warunki pracy i płacy rzemieślników.

Art. 1.

Orzeczenie niniejsze obowiązuje na rok. Rok służbowy zaczyna się od dnia 1 kwietnia 1936 roku, a kończy się 31 marca 1937 roku. Obie strony obowiązuje trzymiesięczny termin wypowiedzenia pracy, a mianowicie najpóźniej do 31 grudnia 1936 r. włącznie. Niewypowiedzenie umowy o pracę do dnia 31 grudnia 1936 r. włącznie oznacza zawarcie umowy na rok następny. Rozwiązanie stosunku służbowego w ciągu roku może nastąpić na zasadzie orzeczenia komisji rozjemczej lub też wyroku sądu państwowego według kompetencji.

Art. 2.

Orzeczenie niniejsze dotyczy z jednej strony wszystkich pracodawców rolnych, z drugiej zaś strony rzemieślników folwarcznych: kowali, ślusarzy, mechaników, stolarzy, stelma-

chów, cieśli, ogrodników i t. p. stałych wykwalifikowanych robotników, zatrudnionych w gospodarstwach rolnych, którzy pracują wyłącznie na korzyść pracodawcy bez prawa przyjmowania robót postronnych i zatrudnieni są tylko w swoim fachu.

Art. 3.

Orzeczenie niniejsze stanowi w myśl ustawy z dnia 18 lipca 1924 r. (Dz. U. R. P. Nr. 71, poz. 686) podstawę przy zawieraniu umów indywidualnych. Indywidualne umowy pracy, zawierające warunki mniej korzystne dla pracowników, niż ustalone w niniejszym orzeczeniu, są nieważne. Warunki umów indywidualnych bardziej korzystne dla pracowników, niż warunki niniejszego orzeczenia, pozostają w mocy.

Art. 4.

Obowiązują następujące art. art. części I niniejszego orzeczenia: 3, 4, 6, 7, 9, 10, 12, 14, 17, 18, 19, 22, 23, 24, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36 i 37.

Art. 5.

a) Na żądanie pracodawcy w razie pilnej potrzeby rzemieślnicy obowiązani są do pracy poza czasem określonym w art. 10 części I niniejszego orzeczenia, lecz za osobnym wynagrodzeniem po cenach za godzinę o 50% wyższych od płacy normalnej.

b) Przepis powyższy nie dotyczy ogrodników i innych pracowników, charakter zajęcia których powoduje konieczność wykonywania pewnych czynności poza ustalonym czasem pracy dziennym.

c) Puszczanie w ruch oraz zatrzymywanie silników przez mechaników winno się odbywać poza godzinami pracy bez specjalnej dopłaty.

Art. 6.

Pensja rzemieślników wynosi conajmniej dwukrotną pensję ordynariuszy (art. 15 część I).

Płace w gotówce pobierają rzemieślnicy kwartalnie z dołu; wypłata pensji winna następować nie później, niż w ciągu pierwszych 7 dni następnego kwartału.

Art. 7.

Rzemieślnicy otrzymują ordynarię conajmniej w tej wysokości, co ordynariusze (art. 15 części I). Ordynarja wydaje się kwartalnie z góry w pierwszych dwóch tygodniach każdego

kwartału. Zboże wydawane na ordynarię musi być zdrowe i dobrze oczyszczone, w gatunku, jaki posiada majątek.

Art. 8.

Art. 20 części I niniejszego orzeczenia obowiązuje z tem, iż rzemieślnik otrzymuje ogółem 44 ary ziemi, w tem 31,5 arów wynawożonej ziemi pod ziemniaki, 2,5 ara wynawożonej ziemi ogrodowej pod ogrodowiznę i 10 arów ziemi pod len.

Art. 9.

Art. 21 części I niniejszego orzeczenia obowiązuje z tem, iż rzemieślnik ma prawo trzymać, zależnie od osobistej umowy z pracodawcą:

- a) dwie krowy, lub
- b) jedną krowę z dodatkiem 120 litrów mleka oraz 3 q żyta w stosunku rocznym.

Art. 10.

Art. 25 części I niniejszego orzeczenia obowiązuje z tem, że w mieszkaniach, posiadających więcej niż jeden piec, normy opału podnoszą się o 30%.

Art. 11.

a) Wynagrodzenie rzemieślników, ustalone niniejszym orzeczeniem, nie obejmuje odszkodowania za zużycie instrumentów w wypadku, gdy pracownik został ugodzony z własnymi instrumentami.

b) Warunki wynagrodzenia, ustalone w niniejszym orzeczeniu, nie obowiązują w stosunku do ogrodników, ugodzonych tylko na procenty. W wypadku gdy ogrodnicy otrzymują oprócz pensji procentowe tantjemy, tantjemy te przy ustalaniu faktycznego wynagrodzenia danego pracownika winny być wliczane do wynagrodzenia, przyczem tam, gdzie wynagrodzenie łącznie z tantjemą jest niższe od warunków niniejszego orzeczenia, winno nastąpić odpowiednie wyrównanie na korzyść pracownika.

Wilno, dnia 4 lutego 1936 r.

Przedstawiciel Ministerstwa Opieki Społecznej i Przewodniczący Nadz. Komisji Rozjemczej:

(—) *W. Prenier*

Przedstawiciel Min. Sprawiedliwości:

(—) *S. Mianowski*

Przedstawiciel Min. Rolnictwa i Ref. Roln.:

(—) *E. Baranowicz*

II. Zatrudnienie i migracja.

PISMO OKÓLNE

MINISTERSTWA OPIEKI SPOŁECZNEJ

z dnia 14 kwietnia 1936 r. Nr. Pzm. 312/3-6.

o zakazie udzielania powracającym do kraju marynarzom zaświadczeń na kredytowane bilety kolejowe.

Do

Urzędów wojewódzkich: *Poznańskiego, Pomorskiego, Śląskiego, Krakowskiego, Lwowskiego i Stanisławowskiego.*

W ostatnich czasach zdarzają się coraz częściej wypadki zaopatrywania marynarzy, powracających do micisca zamieszkania w kraju przez pograniczne starostwa i posterunki Policji Państwowej, w zaświadczenia, uprawniające do otrzymania biletów kolejowych za kredytowaniem należności na rachunek Ministerstwa

Opieki Społecznej, przysługujących niezamożnym reemigrantom.

W związku z tem Ministerstwo Opieki Społecznej prosi Panów Wojewodów o wyjaśnienie podległym organom, upoważnionym do wystawiania zaświadczeń na bilety kredytowane, że marynarze nie są emigrantami w rozumieniu przepisów rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 11 października 1927 r. o emigracji (Dz. U. R. P. Nr. 89, poz. 799). Jak bowiem wynika z art. 1 ust. 3 wspomnianego rozporządzenia zasadniczym elementem pojęcia emigrowania jest zamiar opuszczenia Polski na stałe; elementu tego brak w odniesieniu do wyjazdów zagranicznych marynarzy.

Skoro zaś marynarze nie są emigrantami, nie mogą być tem samem uznani za reemigrantów i nie przysługuje im prawo do uzyskiwania zaświadczeń na kredytowane bilety kolejowe.

Naczelnik Wydziału:

(—) *M. Biesiekierski*

III. Ubezpieczenia społeczne.

ROZPORZĄDZENIE

ŚLĄSKIEJ RADY WOJEWÓDZKIEJ

z dnia 19 marca 1936 r.

o zmianie rozporządzenia z dnia 23 maja 1932 r. w przedmiocie opłat ryczałtowych dla Wyższego Urzędu Ubezpieczeń.

(Dz. U. Śląskich z dnia 31 marca 1936 r. Nr. 8, poz. 15).

Na podstawie § 80 ust. 3 Ordynacji Ubezpieczeniowej z dnia 19 lipca 1911 (Dz. U. Rz. Niem. Nr. 42) w brzmieniu ustawy z dnia 30 kwietnia 1924 r. w przedmiocie ustalenia przez Radę Wojewódzką opłat ryczałtowych dla Wyższego Urzędu Ubezpieczeń (Dz. U. Śl. Nr. 11, poz. 49) zarządza się, co następuje:

§ 1.

Ustaloną rozporządzeniem Śląskiej Rady Wojewódzkiej z dnia 23 maja 1932 r. w sprawie opłat ryczałtowych dla Wyższego Urzędu Ubezpieczeń (Dz. U. Śl. Nr. 15, poz. 34) kwotę ryczałtową, jaką instytucje ubezpieczeniowe winny uiścić za każdą sprawę, załatwioną w postępowaniu orzekającym, obniża się w dziele ubezpieczenia na wypadek inwalidztwa od dnia 1 kwietnia 1936 r. na 12 zł.

§ 2.

Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Śląska Rada Wojewódzka
Przewodniczący:

(—) *Dr. Grażyński*
Wojewoda Śląski.

IV. Opieka społeczna.

1.

PISMO OKÓLNE

MINISTERSTWA OPIEKI SPOŁECZNEJ

z dnia 31 marca 1936 r. Nr. Oin. 3/1-6

w sprawie lustracji referatów spraw inwalidzkich w starostwach.

Do

Urzędów wojewódzkich i Komisarjatu Rządu na m. st. Warszawę.

W wyniku przeprowadzonych lustracji spraw inwalidzkich w poszczególnych województwach, Ministerstwo Opieki Społecznej doszło do wniosku, że koniecznym jest, aby urzędnicy referatów spraw inwalidzkich w urzędach wojewódzkich (Komisarjacie Rządu na m. st. Warszawę), wyznaczani przez te urzędy, co najmniej dwa razy do roku przeprowadzali lustrację takichże referatów we właściwych starostwach, ze zwróceniem szczególnej uwagi na to:

1) czy akta są układane i przechowywane zgodnie z obowiązującymi zarządzeniami (okólnik Nr. 39/35 z dnia 13.VI. 1935 r. — Dz. Urz. M. O. S. Nr. 12/35);

2) czy kartoteka jest utrzymywana stale w aktualności;

3) czy zarządzenia w przedmiocie rejestracji roszczeń do zaopatrzenia inwalidzkiego i w przedmiocie przeprowadzania inwalidzkiego postępowania rewizyjno-lekarskiego wydawane są tak pod względem treści jak i formy zgodnie z obowiązującymi przepisami i zarządzeniami (§§ 16, 22, 63, 67, 139, 211, 221, 222 rozporządzenia wykonawczego i okólnik z dnia 23 stycznia 1935 r. Nr. Oin. 1/1-5—Dz. Urz. M. O. S. Nr. 1/35);

4) czy postępowanie wyjaśniające przeprowadzane jest wyczerpująco i bez niepotrzebnej zwłoki;

5) czy protokoły, orzeczenia i uchwały inwalidzkich komisji rewizyjno-lekarskich zgodne są tak pod względem treści jak i formy z obowiązującymi przepisami i zarządzeniami (§§ 7, 25 — 46 rozporządzenia wykonawczego i okólnik z dnia 23 stycznia 1935 r. Nr. Oin. 1/1-5);

6) jakie orzeczenia inwalidzkich komisji rewizyjno - lekarskich przesyła się w odpisach do władz skarbowych;

7) w jaki sposób sporządzane są odpisy orzeczeń inwalidzkich komisji rewizyjno - lekarskich wysyłane do władz skarbowych (czy orzeczenie pisane jest odrazu w kilku egzemplarzach przez kalkę z których jeden traktowany jest jako oryginał, a dalsze — jako odpisy, czy też orzeczenie pisane jest w jednym egzemplarzu, z którego sporządza się odpisy, oraz kto sprawdza zgodność ich z oryginałem; za zgodność odpisów z oryginałem odpowiedzialny jest przewodniczący komisji, który powinien tę zgodność stwierdzać własnoręcznym podpisem;

8) czy drugi egzemplarz odpisu orzeczenia przesyłany władzom skarbowym, po potwierdzeniu i po zwróceniu przez te władze wszywane jest do akt (pismo okólne z dnia 13 października 1933 r. Nr. 12930/Oin);

9) czy i w jaki sposób prowadzi się ewidencję inwalidów obowiązanych do zwrotu kosztów nieuzasadnionego badania, ewidencji zwrotu inwalidom kosztów podróży, ewidencji wydanych książeczek inwalidzkich, przekazów do leczenia i zapomóg wydawanych inwalidom z przeznaczonych na ten cel funduszy, oraz kto i na podstawie jakich danych kwalifikuje inwalidów do zapomóg;

10) czy akta do kontroli Ministerstwa Opieki Społecznej przesyłane są zgodnie z obowiązującymi w tym względzie zarządzeniami i czy zarządzona na podstawie art. 7 ust. 3 ustawy o zaopatrzeniu inwalidów rewizja prawomocnych orzeczeń inwalidzkich komisji rewizyjno-lekarskich odbywa się sprawnie pod względem dokładności i szybkości;

11) w jaki sposób zbierane są materiały do periodycznych zestawień statystycznych;

12) czy i jakie są zaległości w referatach i w inwalidzkich komisjach lekarskich i z jakich powodów zaległości te powstały;

13) jaka jest obsada referatów tak pod względem ilości jak i kwalifikacji personelu oraz czy personel ten dostatecznie obeznany jest z obowiązującymi przepisami i zarządzeniami;

14) jaki jest ogólny poziom urzędowania referatów.

Po przeprowadzeniu lustracji urzędnik wizytujący obowiązany jest w ciągu tygodnia napisać sprawozdanie z lustracji, którego odpis wraz z odpisami odpowiednich zarządzeń, a także z ewentualnymi wnioskami należy nadesłać Ministerstwu przed upływem jednego miesiąca od zakończenia lustracji.

2.

**PISMO OKÓLNE
MINISTERSTWA OPIEKI SPOŁECZNEJ**

z dnia 10 kwietnia 1936 r. Nr. Op. 14/5-6

w sprawie opieki domowej i w rodzinach zastępczych.

Do

*Panów Wojewodów i Pana Komisarza
Rządu na m. st. Warszawę.*

Pismo Ministerstwa Opieki Społecznej z dn. 20.XI. 1934 r. Nr. Op. 14/7-4 zostało przez niektóre urzędy wojewódzkie potraktowane szerzej, niż tego wymaga jego treść. Dotyczyła ona mianowicie opieki domowej, a nie opieki nad dziećmi opuszczonymi w rodzinach zastępczych.

Ministerstwo Opieki Społecznej przyjęło jednakże taką interpretację do wiadomości i pismem z dnia 15.III. 1935 r. Nr. Op. 4/2-5 upoważniło Panów Wojewodów do dysponowania funduszami, przekazywanymi na opiekę domową, na pomoc dla dzieci i młodzieży, wogóle pozostających w rodzinach.

Obecnie po przeszło półtorarocznym subwencjonowaniu opieki domowej i zastępczej Ministerstwo Opieki Społecznej uważa, że należy te zapoczątkowane i popierane działy opieki nad dziećmi i młodzieżą zrationalizować i ujednostajnić, przeprowadzając przedewszystkiem wyraźną granicę między pojęciami opieki domowej i opieki w rodzinach zastępczych, a co za tem idzie — rozdzielając fundusze na oba rodzaje opieki.

Zadaniem opieki domowej jest udzielenie całej rodzinie, jako komórce społecznej, pomocy w wyżywieniu i wychowaniu własnych dzieci. Opieka ta wyraża się w wydawanych rodzinie na wyżywienie i wychowanie dziecka zasiłków pieniężnych, w dostarczaniu w poszczególnych przypadkach warsztatów pracy i t. p.

Opieka domowa wymaga równoczesnego prowadzenia wywiadu domowego i kontroli. Opiekę domową uzupełniają pozatem liczne formy opieki częściowej, jak: poradnictwo w różnych postaciach, żłobkiienne, dziecińce, świetlice, ogródki jordanowskie i działkowe, półkolonje, kolonje i t. d.

Opieka domowa obejmuje półsieroty i niesieroty.

Ten dział opieki sprawują samorządy we własnym zakresie, zasiłki zatem udzielane za pośrednictwem urzędów wojewódzkich powinny przedewszystkiem służyć do racjonalnego zorganizowania tej formy opieki, aby — gdy zasiłki zostaną cofnięte — opieka domowa nie uległa zahamowaniu.

Opieka w rodzinach zastępczych obejmuje wyłącznie dzieci opuszczone i polega na umieszczaniu ich u wybranych rodzin obcych za umówioną opłatą i sprawowaniu kontroli nad wykonywaniem zleconej opieki.

Opieka w rodzinach zastępczych powinna być tam stosowana, gdzie można jej zapewnić odpowiednie warunki.

Warunki niezbędne dla racjonalnego prowadzenia opieki w rodzinach zastępczych są następujące:

- a) ścisła i stała fachowa kontrola tak w terenie jak i centralna, do czego może być pomocniczo (lecz nie wyłącznie) wyzyskana instytucja opiekunów społecznych oraz organizacje społeczne;
- b) stała ewidencja dzieci, pozostających pod opieką w rodzinach zastępczych, połączona z okresowymi sprawozdaniami;
- c) zapewnione stałe kredyty na prowadzenie opieki w rodzinach zastępczych, gdyż otrzymywane z Ministerstwa Opieki Społecznej subwencje mogą być cofnięte, wobec czego powinny być one zużytkowane na organizację tej formy opieki, w szczególności na kontrolę, druki, wyprawki dla dzieci i t. p.

Co się tyczy dalszej polityki subwencyjnej w dziale opieki domowej i w rodzinach zastępczych to Ministerstwo Opieki Społecznej będzie się starało w miarę możliwości i uzasadnionej potrzeby popierać obie te formy wyłącznie na odcinku organizacji aparatu kontrolującego i wykonawczego.

Wobec powyższego Ministerstwo Opieki Społecznej prosi Pana Wojewodę (Pana Komisarza Rządu) o wydanie zarządzenia, aby zostały złożone Ministerstwu ogólne sprawozdania, oddzielnie z opieki domowej i oddzielnie z opieki w rodzinach zastępczych.

Sprawozdania z opieki domowej winny wykazywać liczbę rodzin objętych opieką, liczbę dzieci w tych rodzinach i młodzieży do lat 18, ogólny koszt tego działu opieki i uwagi o jej prowadzeniu.

Sprawozdania z opieki w rodzinach zastępczych winny wykazywać liczbę i wiek dzieci, wysokość opłat, koszty wywiadu i kontroli i uwagi o wykonywaniu opieki zastępczej.

Ministerstwo Opieki Społecznej przesyła równocześnie arkusz ankietowy, jako wzór do wypełnienia przez urzędy wojewódzkie i nadesłania w terminie nieprzekraczalnym do 15 lipca 1936 r.

Podsekretarz Stanu:
(—) *Dr. E. Piestrzyński*

ARKUSZ ANKIETOWY

o opiece w rodzinach zastępczych.

Województwo

1) Liczba dzieci znajdujących się w opiece zastępczej:

- a) w miastach u rodzin
b) na wsiach u rodzin

2) W jaki sposób zorganizowano kontrolę na miejscu?

- a) kto kontroluje?
b) jak często?
c) czy składa sprawozdania i komu?
d) czy istnieje kontrola centralna i jaka?

3) Czy można rodziny, zgłaszające gotowość przyjęcia dziecka na wychowanie, ugrupować podług cech społecznych, moralnych, rodzinnych, materialnych i t. d. i w jaki sposób?

4) Jakie są opłaty?

5) Czy opiekę zastępczą uzupełnia się urządzeniami szkolnymi i opiekuńczymi. i jakimi?

6) Czy urząd wojewódzki uważa tę formę opieki za celową i dlaczego?

7) Czy — zdaniem urzędu wojewódzkiego — wszystkie dzieci nadają się do opieki zastępczej?

8) Jakie warunki powinno posiadać dziecko, aby można zastosować względem niego opiekę zastępczą (wiek, zdrowie, indywidualność, cechy charakteru)?

9) Jakich warunków należy wymagać od rodzin?

Ogólne uwagi oparte na spostrzeżeniach w terenie:

V. Zdrowie publiczne.

ZARZĄDZENIE

MINISTRA OPIEKI SPOŁECZNEJ

z dnia 7 kwietnia 1936 r. Nr. Zn. 17/85-5

w sprawie ustanowienia Działu Wodnego w Państwowym Zakładzie Higjeny.

Na podstawie art. 6 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 10 czerwca 1927 r. o Państwowym Zakładzie Higjeny (Dz. U. R. P. Nr. 54, poz. 477), zmienionego rozporządzeniem Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 28 grudnia 1934 r. o złączeniu Państwowych Zakładów badania żywności i przedmiotów użytku z Państwowym Zakładem Higjeny (Dz. U. R. P. Nr. 110, poz. 977), ustanawiam z dniem 1 maja 1936 r. w Państwowym Zakładzie Higjeny nowy dział pod nazwą „D z i a ł W o d n y”.

Dział ten zostaje utworzony z dwóch istniejących w Państwowym Zakładzie Higjeny Oddziałów, a mianowicie Oddziału Inżynierji

Sanitarnej i Oddziału Hydrologicznego, które wchodzi do niego wraz z istniejącymi etatami i inwentarzem.

Zakres czynności Działu Wodnego obejmuje:

- a) prowadzenie badań naukowych w zakresie higjeny wody celem przystosowania zdobyczy wiedzy do potrzeb zdrowia publicznego, a w szczególności do potrzeb administracji sanitarnej,
- b) prowadzenie badań fizycznych, chemicznych, bakterjologicznych i hydrologicznych wód użytkowych, lodu, naturalnych zbiorników wodnych, wód ściekowych, dla użytku władz administracyjnych w związku z działalnością tych władz w zakresie administracji sanitarnej.

Minister:

(—) *Wł. Jaszczółt*

VI. Sprawy ogólnie - administracyjne.

OKÓLNİK Nr. 19/36

MINISTRA OPIEKI SPOŁECZNEJ

z dnia 15 kwietnia 1936 r. Nr. B. P. 11/1-6

w sprawie urlopów wypoczynkowych w 1936 r.

Do

Panów: Dyrektorów Departamentów, Dyrektora Gabinetu Ministra, Dyrektora Biura Personalnego, Naczelnika Wydz. Zatrudnienia i Migracji, Głównego Inspektora Pracy, Prezesa Trybunału dla spraw ubezp. społ. w Poznaniu, Dyrektora Państw. Zakładu Higjeny, Okręgowych Inspektorów Pracy, Dyrektorów Państwowych Zakładów Zdrojowych, Dyrektorów Państw. Szpitali psychiatrycznych w Tworkach i Wilnie i Dyrektorów Państw. Zakładów Leczniczych w Świacku i Gościejewie.

I. W związku ze zbliżającym się okresem urlopów wypoczynkowych zarządzam, co następuje:

a) Do swojej właściwości zastrzegam udzielanie urlopów wypoczynkowych Dyrektorom

Departamentów, (Głównemu Inspektorowi Pracy), Dyrektorowi Gabinetu Ministra, Dyrektorowi Biura Personalnego i Naczelnikowi Wydziału Zatrudnienia i Migracji;

b) Dyrektora Biura Personalnego upoważniam do udzielania — w porozumieniu z zainteresowanymi Dyrektorami Departamentów (Głównym Inspektorem Pracy), Dyrektorem Gabinetu Ministra i Naczelnikiem Wydziału Zatrudnienia i Migracji — urlopów wypoczynkowych wszystkim urzędnikom i funkcjonariuszom niższemu Zarządu Centralnego Ministerstwa, Prezesowi Trybunału dla spraw ubezpieczeń społecznych, Dyrektorowi Państwowego Zakładu Higjeny, Okręgowym i Obwodowym Inspektorom Pracy, Dyrektorom Państwowych Zakładów Zdrojowych, Dyrektorom Państwowych Szpitali dla psychicznie chorych w Tworkach i Wilnie i Dyrektorom Państwowych Zakładów leczniczych w Świacku i Gościejewie.

c) Prezesa Trybunału dla spraw ubezp. społ., Dyrektora Państwowego Zakładu Higjeny, Okręgowych Inspektorów Pracy, Dyrektorów Państwowych Zakładów Zdrojowych, Dyrektorów Państwowych Szpitali dla psychicznie chorych w Tworkach i Wilnie i Dyrektorów Państwowych Zakładów leczniczych w Świacku i Gościejewie upoważniam do udzielania urlopów wypoczynkowych wszystkim podległym

sobie urzędnikom i funkcjonariuszom niższym z wyjątkiem Obwodowych Inspektorów Pracy.

II. Do korzystania z urlopu wypoczynkowego—zgodnie z art. 36 i 105 ustawy o państwowej służbie cywilnej — jest uprawniony każdy urzędnik, praktykant i funkcjonariusz niższy, który przesłużył przynajmniej rok w służbie państwowej, o ile przeciwko udzieleniu takiego urlopu nie przemawiają ważne względy służbowe. Wymiar urlopu dla wypoczynku szczegółowo określa art. 36 i 105 ustawy o państwowej służbie cywilnej.

Przy udzielaniu urlopów wypoczynkowych należy brać pod uwagę okresy służby w polskich formacjach wojskowych, w niepodległościowych organizacjach wojskowych i Wojsku Polskiem, narówni z latami zaliczonymi do czasu służby w rozumieniu art. 14 ustawy o państwowej służbie cywilnej. Wykaz formacji wojskowych, uznanych przez Państwo, i organizacji wojskowych, zawiera rozp. Ministra Spraw Wojskowych z dn. 19/I-1927 r. (Dz. U. R. P. Nr. 9, poz. 72), uzupełnione rozporządzeniem z dn. 13/X-1929 r. (Dz. U. R. P. Nr. 75, poz. 568).

Pracownikom kontraktowym przysługuje urlop wypoczynkowy na tych samych zasadach i w wymiarze jak urzędnikom i funkcjonariuszom niższym.

Od wymiaru urlopu wypoczynkowego należy odliczyć czas spędzony na konwojenturach, a poza tem władza według swego uznania może odliczyć od wymiaru urlopu dla wypoczynku wszystkie urlopy, udzielone urzędnikom, względnie funkcjonariuszom niższym, z wyjątkiem krótkich urlopów dla załatwienia ważniejszych spraw rodzinnych i majątkowych, nieprzekraczających jednorazowo dni trzech.

Urlopy wypoczynkowe należy udzielać równomiernie w terminach od 1 maja do 1 października i tak, ażeby w żadnym przypadku nie odbiły się ujemnie na toku prac poszczególnych urzędów i zakładów.

Przy ustalaniu urlopów wypoczynkowych należy zwracać dużą uwagę na to, ażeby urzędnicy i funkcjonariusze niżsi mogli wykorzystać przysługujące im urlopy wypoczynkowe jednorazowo w całości.

Wykazy urlopów wypoczynkowych należy nadesłać do Biura Personalnego w terminie do dnia 30 kwietnia r. b.

O ile urzędnik, praktykant lub funkcjonariusz niższy nie stawi się następnego dnia po ukończeniu urlopu wypoczynkowego do pracy, należy o tem niezwłocznie powiadomić Biuro Personalne Ministerstwa.

Minister:

(—) *Wł. Jaszczolt*

2.

OKÓLNIK Nr. 20/36

MINISTRA OPIEKI SPOŁECZNEJ

z dnia 15 kwietnia 1936 r. Nr. Bd. 1/20-6

w sprawie pełnienia funkcji przez urzędnika odpowiedzialnego za wykonywanie budżetu na okres 1936/37 r.¹⁾

Do

Panów Podsekretarzów Stanu, Dyrektorów Departamentów, Gabinetu Ministra, Biura Personalnego, oraz Naczelnika Wydziału Zatrudnienia i Migracji.

W okólniku z dnia 24 stycznia 1936 r. Nr. 4/36 w sprawie wykonania budżetu (Dz. Urz. M. O. S. Nr. 2) ustaliłem, stosownie do postanowień zawartych w uchwale Rady Ministrów z dnia 23 listopada 1935 r. w sprawie odpowiedzialności za wykonywanie budżetu, obowiązki i uprawnienia urzędnika odpowiedzialnego za wykonanie budżetu na okres 1936/37 zgodnie z ustawą skarbową oraz sposób postępowania Departamentów (im równorzędnych) w sprawach związanych z wykonywaniem budżetu.

Zgodnie z okólnikiem Ministra Skarbu z dnia 6.IV. 1936 r. Nr. D. III. 5346/1/36, mającym na celu wzmocnienie kontroli nad wykonywaniem budżetu i nadanie jej jednolitego charakteru we wszystkich Ministerstwach oraz skoordynowanie tej kontroli z kontrolą wykonywaną przez Ministerstwo Skarbu, zarządzam, co następuje:

Do obowiązków urzędnika odpowiedzialnego za wykonywanie budżetu należy:

1) Rozstrzyganie na terenie Ministerstwa wszelkich spraw spornych, wynikłych z interpretowania postanowień ustawy skarbowej, a w szczególności określanie charakteru wydatków, dokonywanych z budżetu i sposobu ich właściwego zarachowania na poszczególne paragrafy budżetu. W sprawach ważniejszych, nasuwających wątpliwości, winien urzędnik odpowiedzialny za budżet występować o wyjaśnienia do Ministerstwa Skarbu.

2) Zapoczątkowanie i stałe prowadzenie w odniesieniu do całego Ministerstwa następujących ewidencji według wzorów ustalonych wspomnianym wyżej okólnikiem Ministra Skarbu:

- a) etatów osobowych (wzór Nr. 1);
- b) środków lokomocji (wzór Nr. 2);

¹⁾ Niniejszy okólnik podaje się do wiadomości i odpowiedniego stosowania Panu Dyrektorowi Funduszu Pracy.

c) zadłużenia bieżącego oraz jego spłaty w/g wzoru podanego w piśmie okólnem Ministerstwa Skarbu z dnia 5.VI. 1935 r. L. D.III.7901/1/35.

3) Przygotowywanie wniosków w sprawie przeniesień (virement) na podstawie art. 6 ustawy skarbowej na okres 1936/37. Wnioski takie winny być sporządzane w/g jednolitego schematu (wzory Nr. 3 i Nr. 4) i winny być zaopatrzone w podpis urzędnika odpowiedzialnego za wykonywanie budżetu.

Wnioski w sprawie przeniesień względnie dotyczące zwiększenia rozchodów w planach finansowo-gospodarczych przedsiębiorstw, zakładów względnie funduszy państwowych winny bezwzględnie zawierać uzasadnienie realności preliminowanej w budżecie wpłaty do Skarbu, względnie winny udowodniać, że preliminowana dopłata ze Skarbu nie ulegnie zwiększeniu na skutek projektowanego przeniesienia czy też zwiększenia rozchodów.

4) Opracowywanie wniosków w sprawie wysokości budżetu miesięcznego Ministerstwa.

We wnioskach dotyczących budżetu miesięcznego, a przedkładanych Ministerstwu Skarbu, należy zwracać szczególną uwagę na ścisłe obliczenie wydatków specjalnych i inwestycyjnych, podając uzasadnienie ich wysokości. Gdy chodzi o projektowaną wysokość wydatków na płace i przelewy oraz wydatków rzeczowo-administracyjnych — to należy uzasadniać tylko w odniesieniu do tych wydatków, które mają przekraczać 1/12 część kredytu całorocznego w danym paragrafie.

Ponadto należy wraz z wnioskiem co do budżetu miesięcznego przesyłać zestawienie kwot, które przewiduje się w tym budżecie na spłatę zadłużenia bieżącego Ministerstwa Opieki Społecznej.

Wnioski w sprawie budżetu miesięcznego winny być sporządzane w/g ustalonego schematu (wzór Nr. 5) i zawierać u dołu podpis urzędnika odpowiedzialnego za wykonanie budżetu, stwierdzający prawidłowość preliminowanych w tym budżecie kredytów oraz właściwe preliminowanie dochodów, a w szczególności realność przewidzianych wpłat przedsiębiorstw państwowych.

Równocześnie polecam przy układaniu miesięcznych budżetów, jak i przy ich wykonywaniu, stosowanie bezwzględnej oszczędności, od której w pierwszej linii zależy równowaga budżetu r. 1936/37. Należy przytem dokładać jaknajwiększych starań w kierunku pełnego wyzyskania dla Skarbu Państwa wszystkich źródeł dochodowych, objętych budżetem Ministerstwa Opieki Społecznej.

Wzory wymienione w niniejszym okólniku prześle osobno Gabinet Ministra.

Minister:

(—) *Wł. Jaszczolt*

3.

PISMO OKÓLNE

MINISTERSTWA OPIEKI SPOŁECZNEJ

z dnia 15 kwietnia 1936 r. Nr. Bd. 1/19-6

w sprawie wpłat przedsiębiorstw państwowych.

Do

Panów Dyrektorów: Państwowego Zakładu Higjeny, Państwowych Szpitali dla psychicznie chorych w Tworkach i Wilnie oraz Państwowych Zakładów Lecznicznych dla nerwowo-wyczerpanych w Świacku i Gościejewie.

Pismem z dnia 6 kwietnia 1936 r. Nr. D. III. 5548/3/36 p. Minister Skarbu podał do wiadomości, że przedsiębiorstwo „Lasy Państwowe” wpłaciło do Skarbu w okresie 1935/36 blisko 5 milionów zł ponad wpłatę, ustaloną w budżecie, czem skutecznie poparło akcję Ministerstwa Skarbu, mającą na celu osiągnięcie równowagi budżetu.

Wskazując na wyżej wspomnianą nadpłatę „Lasów Państwowych”, p. Minister Skarbu podnosi konieczność stosowania przez wszystkie przedsiębiorstwa państwowe jak najdalej idących oszczędności w celu nietylko dokonania przez przedsiębiorstwa państwowe wpłat do Skarbu, ustalonych w budżecie na okres 1936/37, lecz również w celu osiągnięcia tak pożądaných nadpłat do Skarbu Państwa.

Większość przedsiębiorstw znajdujących się w administracji Ministerstwa Opieki Społecznej nie jest w stanie bezpośrednio zadość uczynić słusznym życzeniom p. Ministra Skarbu, w budżecie bowiem przewidziane są dla nich dopłaty Skarbu Państwa. Mogą one jednak również przyczynić się do akcji równowazenia budżetu, o ile przewidziane w budżecie dopłaty ze Skarbu nie będą w całości wykorzystane. Niewykorzystanie bowiem przewidzianych w budżecie dopłat ze Skarbu do przedsiębiorstw w skutkach będzie równoznaczne z osiągnięciem nadpłat przez te przedsiębiorstwa, które wchodzi do budżetu z wpłatą do Skarbu.

W związku z powyższem polecam Panom wykorzystać wszelkie możliwości zmniejszenia kosztów zarówno administracyjnych, jak i na prowadzenie poszczególnych przedsiębiorstw i zakładów, i dołożyć wszelkich starań, aby ich wpływy osiągnęły możliwie największy poziom.

Podsekretarz Stanu:

(—) *Dr. E. Piestrzyński*

4.

PISMO OKÓLNE

MINISTERSTWA OPIEKI SPOŁECZNEJ

z dnia 15 kwietnia 1936 r. Nr. Bd. 1/21-6

**w sprawie specjalnego podatku od zapomóg
bezzwrotnych.**

Do

Panów:

*Dyrektora Państwowego Zakładu Higjenu,
Prezesa Trybunału dla Spraw Ubezpieczeń
Społecznych, Okręgowych Inspektorów Pracy,
Dyrektorów Szpitali, Zakładów i przedsiębiorstw
podległych Ministerstwu Opieki Społecznej,*

oraz Panów:

*Dyrektora Funduszu Pracy i Naczelnego
Dyrektora Zakładu Ubezpieczeń Społecznych.*

Ministerstwo Opieki Społecznej przesyła poniższy okólnik Ministerstwa Skarbu z dnia 8 kwietnia 1936 r. L. D. V. 20812/2/36 do wiadomości i właściwego stosowania.

Dyrektor Gabinetu:

(—) *Z. Dworzańczyk*

1 zał.

Zał. do p. o. M. O. S. z dn.
15.IV. 1936 r. Nr. Bd. 1/21-6.

OKÓLNIK MINISTERSTWA SKARBU

z dnia 8 kwietnia 1936 r. L. D. V. 20812/2/36

**w sprawie specjalnego podatku od zapomóg
bezzwrotnych.**

Do

*wszystkich Izb Skarbowych, Urzędu
Wojewódzkiego Śląskiego (Wydział
Skarbowy) oraz wszystkich Urzędów
Skarbowych.*

Ministerstwo Skarbu, doceniając wybitnie charytatywny charakter bezzwrotnych zapomóg, wypłacanych pracownikom przez osoby wymienione w art. 2 ust. (1) dekretu Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 14 listopada 1935 r. (Dz. U. R. P. Nr. 82, poz. 503), zezwala, by od zapomóg powyższych, wypłacanych począwszy od dnia 10 kwietnia b. r., nie potrącać specjalnego podatku od wynagrodzeń pod warunkiem:

1) że zapomogi te nie będą nosiły charakteru częstotliwego, t. j. by nie były wypłacane jednej osobie więcej niż trzy razy do roku,

2) że nie będą wynosiły jednorazowo dla osób pobierających wynagrodzenie miesięczne do 200 zł — 100 zł, i ponad 200 zł do 500 zł — 200 zł.

W wypadkach, gdy udzielona zapomoga bezzwrotna nie będzie odpowiadać powyższym warunkom, podatek specjalny winien być pobrany na zasadach ogólnych.

Niedobrane z tego tytułu kwoty podatku specjalnego Ministerstwo Skarbu umarza na zasadzie art. 123 § 1 Ordynacji Podatkowej (Dz. U. R. P. z r. 1936 Nr. 14, poz. 134).

Ulga powyższa nie ma zastosowania do państwowego podatku dochodowego, pobieranego na zasadach Działu II ustawy.

Dyrektor Departamentu:

(—) *W. Koszko*

5.

PISMO OKÓLNE

MINISTERSTWA OPIEKI SPOŁECZNEJ

z dnia 15 kwietnia 1936 r. Nr. Bd. 50/46-6

**w sprawie wypłaty wylosowanych premij 3%
Premjowej Pożyczki Inwestycyjnej.**

Do

*Panów Dyrektorów Departamentów, Dyrektora
Biura Personalnego, Naczelnika Wydziału
Zatrudnienia i Migracji, Dyrektora Państwowego
Zakładu Higjenu, Prezesa Trybunału dla Spraw
Ubezpieczeń Społecznych, Okręgowych Inspektorów
Pracy, Dyrektorów Szpitali, Zakładów i
przedsiębiorstw podległych Ministerstwu
Opieki Społecznej*

oraz Panów:

*Dyrektora Funduszu Pracy i Naczelnego
Dyrektora Zakładu Ubezpieczeń Społecznych.*

Ministerstwo Opieki Społecznej przesyła poniższe pismo okólne Nr. 38 Min. Skarbu z dnia 6 kwietnia 1936 do wiadomości.

Dyrektor Gabinetu:

(—) *Z. Dworzańczyk*

1 zał.

Załącznik do p. o. M. O. S. z dn.
15.IV. 1936 r. Nr. Bd. 50/46-6.

Warszawa, dnia 6 kwietnia 1936 r.

MINISTERSTWO SKARBU

Delegat

Do spraw 3% Premjowej
Pożyczki Inwestycyjnej.

PISMO OKÓLNE Nr. 38.

Do

wszystkich Syndykatów i Placówek Sub-
skrypcyjnych.

W związku z zamianą świadectw tymczasowych 3% Premjowej Pożyczki Inwestycyjnej na obligacje i w uzupełnieniu pisma okólnego Nr. 26 z dnia 4 września 1935 r. komunikuję, że począwszy od dnia 5 kwietnia b. r. wypłaty wylosowanych premij będą dokonywane tylko na podstawie obligacji stałych.

W wypadku więc wylosowania wygranej na obligację, za którą należność ma być uiszczona w 17-tu ratach, winien subskrybent wpłacić pozostałe raty za wylosowaną obligację jednorazowo, poczem placówka wyda mu bezzwłocznie obligację bez kuponu Nr. 3.

Zastępca Delegata do spraw
3% Premjowej Pożyczki
Inwestycyjnej

(—) A. Mantel

6.

PISMO OKÓLNE

MINISTERSTWA OPIEKI SPOŁECZNEJ

z dnia 15 kwietnia 1936 r. Nr. Bd. 1/22-6

w sprawie dokonywania wypłat dodatkowych
wynagrodzeń urzędników państwowych.

Do

Panów:

Dyrektora Państwowego Zakładu Higieny, Prezesa Trybunału dla Spraw Ubezpieczeń Społecznych, Okręgowych Inspektorów Pracy, Dyrektorów Szpitali, Zakładów i przedsiębiorstw, podległych Ministerstwu Opieki Społecznej

oraz Panów:

Dyrektora Funduszu Pracy, Naczelnego Dyrektora Zakładu Ubezpieczeń Społecznych i Prezesa Zarządu Syndykatu Emigracyjnego.

Ministerstwo Opieki Społecznej podaje do wiadomości i właściwego stosowania pismo okólnie Ministerstwa Skarbu z dnia 8 kwietnia 1936 r. L. D. III. 5646/4/36 w sprawie wyżej zaznaczonej.

Dyrektor Gabinetu:

(—) Z. Dworzańczyk

1 załącznik.

Załącznik do p. o. M. O. S. z dn.
15.IV. 1936 r. Nr. Bd. 1/22-6.

Warszawa, dnia 8 kwietnia 1936 r.

MINISTERSTWO SKARBU

L. D. III. 5646/4/36

Dokonywanie wypłat dodatkowych wynagrodzeń urzędników państwowych.

Do

Kancelarii Cywilnej Prezydenta Rzeczypospolitej, Biura Sejmu i Senatu, Najwyższej Izby Kontroli, Prezydium Rady Ministrów i wszystkich Ministerstw.

W uzupełnieniu pisma okólnego Ministra Skarbu z dnia 31.III. b. r. Nr. D. III. 2563/1/36, Ministerstwo Skarbu ustala niniejszem następujący tryb postępowania przy dokonywaniu wypłat omawianych w tem piśmie dodatkowych wynagrodzeń.

1. Należności z tytułu dodatkowych wynagrodzeń urzędników państwowych za czynności służbowe zlecone wpłacają przedsiębiorstwa, instytucje i fundusze zasadniczo na rachunek Centralnej Księgowości Ministerstwa Skarbu, z wyjątkiem jednak sum potrzebnych na wypłatę wynagrodzeń dla urzędników zatrudnionych we władzach (urzędach) II-ej i ewentualnie I-ej instancji, które to sumy będą wpłacały wspomniane instytucje bezpośrednio na rachunek właściwej izby skarbowej, w siedzibie lub w okręgu której znajduje się władza (urząd) asygnująca danemu urzędnikowi uposażenie służbowe. Wpłaty te izby skarbowe będą zarachowywały na osobny rachunek w sumach obrotowych, z podziałem na subkonta, odpowiadające poszczególnym władzom asygnującym. Władze

centralne ustala i podadza do wiadomości odnośnych przedsiębiorstw (instytucyj, funduszków), jakie sumy mają być wpłacane na rachunki Centralnej Księgowości Min. Skarbu, a jakie na rachunki izb skarbowych, zaznaczając jednocześnie, że wpłaty mają być dokonywane bądź na konto Centralnej Księgowości wzgl. Izby Skarbowej w P. K. O. (przyczem podać należy Nr. konta) bądź na ich r-k żyrowy w Banku Polskim.

2. Wszelkie dodatkowe wynagrodzenia urzędników państwowych za czynności służbowe zlecone mają być zapisywane do kart uposażeń (wzór Nr. 21 do § 56 przepisów rachunkowo-kasowych dla władz i urzędów państw.) oraz wykazywane w listach płatniczych (wzór Nr. 5 do § 21 p. 4 zacytowanych przepisów), a to celem należytego obliczenia podatku dochodowego i specjalnego podatku od wynagrodzeń z funduszków publicznych z uwzględnieniem postanowień art. 5 p. 4 dekretu Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 14 listopada 1935 r. (Dz. U. R. P. Nr. 82, poz. 503).

3. Wypłatę będących w mowie dodatkowych wynagrodzeń zarządza w każdym przypadku ta władza (urząd), która asygnuje danemu urzędnikowi uposażenie, przesyłając odnośne dyspozycje wypłaty (czeki, względnie asygnaty) do właściwego organu skarbowego, w którym władza ta posiada rachunki kredytów budżetowych, a więc władze centralne — do Centralnej Księgowości Ministerstwa Skarbu, zaś władze podległe — do miejscowej izby skarbowej względnie do miejscowej kasy urzędu skarbowego, o ile władza asygnująca znajduje się poza siedzibą izby skarbowej.

4. Wydatki dokonywane z sum obrotowych z tytułu dodatkowych wynagrodzeń będą księgowane władze asygnujące w księdze kredytów i wydatków budżetowych na osobnym koncie, zatytułowanym „sumy obrotowe — wynagrodzenia urzędników z tytułu czynności zleconych“, a nadto wykazywały powyższe wydatki w miesięcznych wyciągach wzór Nr. 32. O wpłatach, dokonanych na wspomniany rachunek w sumach obrotowych, będą Centralna Księgowość Min. Skarbu oraz każda izba skarbowa zawiadamiały niezwłocznie odnośne władze asygnujące.

5. Zainteresowane władze dopilnują, aby wpłaty przedsiębiorstw (instytucyj, funduszków) z tytułu dodatkowych wynagrodzeń były dokonywane najpóźniej do dnia 15-go każdego miesiąca — tak, aby wynagrodzenia te mogły być wypłacane w terminie płatności uposażeń służbowych i objęte wspólną listą płatniczą, dotyczącą uposażeń, co ułatwi manipulację wypłat. Ministerstwo Skarbu uprasza o wydanie potrzebnych zarządzeń.

Podsekretarz Stanu:

(—) T. Grodyński

7.

PISMO OKÓLNE

MINISTERSTWA OPIEKI SPOŁECZNEJ

z dnia 14 kwietnia 1936 r. Nr. Bd. 12/17-6

w sprawie popierania krajowej produkcji maszyn do pisania marki „F. K.“.

Do

Panów Dyrektorów i Kierowników wszystkich urzędów, przedsiębiorstw i zakładów podległych Ministerstwu oraz instytucyj nadzorowanych.

Pismem okólnem z dnia 5 stycznia 1932 r. Nr. 6324/Pr. I., skierowanym do podległych urzędów, Ministerstwo Opieki Społecznej zaleciło zakupywanie maszyn do pisania marki „F.K.“ produkcji Państwowych Wytwórni Uzbrojenia w Warszawie zamiast maszyn produkcji zagranicznej.

Wobec tego, że wymienione pismo okólne nie jest ściśle przestrzegane, Ministerstwo Opieki Społecznej ponownie zwraca się do wszystkich urzędów, przedsiębiorstw i zakładów podległych oraz instytucyj nadzorowanych, by zaprzestowanie swe na maszyny do pisania pokrywały wyłącznie przez zakup maszyn marki „F.K.“ produkcji Państwowych Wytwórni Uzbrojenia w Warszawie, a to ze względu na konieczność popierania tego nowego działu produkcji krajowej.

Z polecenia Ministra

Dyrektor Gabinetu:

(—) Z. Dworzańczyk

KOMUNIKATY.

1.

W sprawie „Encyklopedji Farmaceutycznej“.

Ukazały się pierwsze zeszyty „Encyklopedji Farmaceutycznej“ w opracowaniu D-ra Ludwika Rządковского i mgr. Stefana Sabiniewicza, nakładem firmy L. Miśiak w Poznaniu. Jest to pierwsze polskie wydawnictwo tego rodzaju, pożyteczne zarówno dla aptekarzy, jak i dla lekarzy. Administracja „Encyklopedji Farmaceutycznej“ mieści się w Poznaniu, przy ul. Babińskiego 3, w Warszawie — przy ul. Krakowskie Przedmieście 7.

2.

**W sprawie drugiego wydania broszury J. Fir-
stenberga „Walka z narkomanją
i handlem narkotykami na terenie
sądowym”.**

W związku z komunikatem w N-rze 9 Dziennika Urzędowego M. O. S. z dnia 31 maja 1935 r. oraz pismem okólnem Nr. Zn. 3e/12 z dnia 7 września 1935 r. w N-rze 16 Dziennika Urzędowego M. O. S. z dnia 15 września 1935 r. zawiadamia się, że nakładem księgarni F. Hoessicka w Warszawie ukazało się drugie rozszerzone wydanie broszury Juljana Firtenberga p. t. „Walka z narkomanją i handlem narkotykami na terenie sądowym”. Cena egzemplarza 2 zł 50 gr.

3.

**W sprawie wydawnictwa „Przegląd Prac
Ustawodawczych”.**

Nakładem Biura Sejmu ukazało się wydawnictwo p. t.: „Przegląd Prac Ustawodawczych Cz. I Ustawy ratyfikacyjne, ustawy i wnioski z dziedziny stosunków międzynarodowych”.

Praca ta zawiera wykaz ratyfikowanych przez Izby w okresie lat 1930—1935 umów międzynarodowych wraz z krótkim ich omówieniem, dzięki czemu stanowi materiał pomocniczy dla orientacji w rozwoju naszych stosunków gospodarczych z innymi państwami.

Zamówienia przyjmuje ekspedycja Biura Sejmu. Cena egzemplarza 2 zł.

ZAMÓWIENIA I WPLATY NALEŻY KIEROWAĆ POD ADRESEM
MINISTERSTWA OPIEKI SPOŁECZNEJ, WARSZAWA. UL. DŁUGA 38/40.

NAKLADEM MINISTERSTWA OPIEKI SPOŁECZNEJ

TŁOCZONO CZCIONKAMI DRUKARNI PAŃSTWOWEJ, MIODOWA 22. Nr. 83249.

PRENUMERATA ROCZNA 12 ZŁ.

CENA ODDZIELNEGO NUMERU 1 ZŁ.